

MENSA

číslo 4/2018

ČESTNÉ UZNÁNÍ uděleno
ZDEŇKU SVĚRÁKOVI

MITCH:

nový dětský IQ test
z dílny Mensy ČR

REGISTRACE NA
LOGICKOU OLYMPIÁDU
SPUŠTĚNA

ROZHOVOR: SEBASTIAN SEDLÁR

Vítěz stipendia Mensa Foundation

Vážení členové Mensy,

Rada Mensy má za sebou polovinu svého mandátu a to je vhodná doba na malé zamyšlení nad tím, co se jí již podařilo.

Podoba časopisu se viditelně změnila a tato změna měla převážně pozitivní ohlas. Osobně jsem za novou tvář časopisu rád, neboť nám svým atraktivním vzhledem přitahuje zájem nejen členů, ale i široké veřejnosti.

V posledním roce máme velmi stabilní a profesionálně vedenou administrativu, což umožnilo hladké zavedení některých změn a celkem snadno jsme se vypořádali se zavedením nových pravidel v souvislosti s GDPR.

Mnoho podstatných změn bylo provedeno v našich interních systémech, většina těchto změn patří do skupiny „neviditelných“, ale několik z nich je naopak viditelných velmi. Jedna z těch podstatných změn je například možnost odesílání výsledků nově otestovaným zájemcům emailem.

Po dlouhé době očekáváme vznik nové místní skupiny v Jihlavě, a tak zbývá místní skupinu založit už jen v Libereckém kraji.

Po zhruba tříletém úsilí se týmu vedeném Danou Havlovou a Vladimírem Marčekom podařilo vytvořit nový dětský test IQ. Dostal jméno MITCH a od nového školního roku jím budeme testovat. Rozhovor s jedním z tvůrců najdete uvnitř čísla. Velké díky všem, kdo test pomáhali vytvořit.

Ve všech oblastech se zkrátka podařilo dosáhnout mnoha úspěchů. Dovolte mi za ně jménem Mensy vyjádřit poděkování všem, kdo se na jejich realizaci podíleli.

Mensu utvářejí aktivní dobrovolníci, pojďme společně tyto řady rozšířit, ať máme Mensu ještě lepší. Krásné léto a na viděnou s vámi na některé akci.

Martin Sedláček
martin.sedlacek@mensa.cz
+420 602 392 662

Časopis Mensy ČR – Mensa – je dvouměsíčník. Číslo **4/2018** (srpen-září), ročník XXVI, vychází 8. 8. 2018 v nákladu 5 700 výtisků. **Uzávěrka říjnového čísla je 2. září 2018.**

Časopis připravuje redakce časopisu Mensy, za zveřejnění nebo nezveřejnění příspěvků odpovídají vedoucí jednotlivých rubrik, za sestavení časopisu šéfredaktor. **Příspěvky, připomínky a dotazy prosím zasílejte na adresu redakce@mensa.cz.** Redakce si vyhrazuje právo články v případě potřeby upravit nebo zkrátit.

Články v časopise představují díla, názory, myšlenky nebo nabídky jednotlivých autorů a nemusejí vyjadřovat postoje jiných mensanů ani orgánů Mensy ČR, není-li výslovně uvedeno jinak. Obsah tohoto časopisu může být volně přebírán všemi ostatními publikacemi Mensy za předpokladu uvedení zdroje, není-li výslovně uvedeno jinak. Obsah publikovaný na **casopis.mensa.cz** je šířen pod licencí Creative Commons.

Aktuální číslo časopisu je k dispozici v elektronické podobě na webu www.mensa.cz. Archiv všech čísel, včetně časopisů Mensy International, naleznete na intranetu Mensy **intranet.mensa.cz**. Časopis je zaslán všem členům Mensy ČR, nečlenové si jej mohou předplatit za 250 Kč ročně. Změny adresy a dotazy na předplatné prosím zasílejte na adresu **sekretarka@mensa.cz**.

Vydavatel: Mensa ČR, Španielova 1111, 163 00 Praha 6; **Tisk:** Typos, tiskařské závody, s. r. o., Podnikatelská 1160/14, 320 53 Plzeň; **ISSN** 1211-8877; Evidence periodického tisku MK ČR E 22252; © Mensa České republiky, 2018; Printed in the Czech Republic.

Na tomto čísle se podíleli: Mirka Absolonová, Ladislav Adamec, Iva Berčíková, Tereza Cimburková, Martin Doseděl, Zdeněk Falář, Lenka Filová, Veronika Flídrová, Ladislav Frankl, Fay Frydrynová, Dušan Fürst, Dana Havlová, Marek Havlíček, Vladimír Hromek, Miroslav Charvát, Jan Ivanovský, Lýdia Jasenská, Karolína Jermářová, Jaroslav Jirman, Lucie Jiroušková, Čestmír Kalus, Hana Kalusová, Zuzana Kořínková, Hana Kotinová, Tomáš Kubeš, Vladimír Kutálek, Vladka Laštůvková, Lucie Malechová, Vladimír Marček, Petr Mazal, Daniela Metesová, Peter Tanuška, Lubomír Jan Muzikář, Tomáš Nováček, Jitka Nováková, Lucie Peláková, Robin Petrásek, Zuzana Poláková, Ilona Prausová, Lucie Roškotová, Martin Sedláček, Lenka Scheuflerová, Eva Staňková, Zuzana Šimková, Jiří Šmach, Jana Štefaníková, Petr Štěpán, Vítek Švachouček, Marta Švachoučková, Pavel Terber, Jana Tillová, Tereza Turnová, Kateřina Vágnerová, Pavel Valenta, Adéla Vicherková, Pavel Vlašánek, Hana Vičková, Jiřina Viková, Stanislav Wolf, Peter Panuška, Hana Vičková, Alexandra Loposzko.

Titulní fotografie: Lenka Scheuflerová

| 2-3 |

Slovo předsedy
Editorial

| 4 |

Krátce z Rady Mensy

| 5 |

Logická olympiáda
2018

| 6 |

Čestné uznání uděleno
Zdeňku Svěrákovi

| 8 |

Mensovní seminář
pro nadané

| 9 |

Seznamte se:
MITCH
rozhovor o novém
dětském IQ testu

| 12 |

Co děláme pro nadané
děti na Klatovsku

| 14 |

Mensa a inteligence
v médiích

Vážení čtenáři,

v době vzniku tohoto textu panuje venku naprosto nesnesitelné horko. A znáte ten pocit, kdy se nedokážete zbavit té jedné jediné neodbytné myšlenky ve své hlavě?

Vedro.

Okamžiky, kdy venku pálí sluníčko a člověku je naprosto jasné, že všude bude vedro k zalknutí, jsou ještě dobré. Takové férové. Horší jsou chvíle, kdy je venku tma, vy vyjdete ze dveří v očekávání vlahého chladného večerního vzduchu a místo něj v ukrutném rozčarování dostanete něco na způsob horké parní lázně.

V současném počasí je nutné hledat zoufalá řešení. V osudné chvíli rozjímání nad možnými záchrannými postupy jsem došla k závěru, že ohavná teplota okolního prostředí by mohla být zapříčiněná i přílišnou mozkovou aktivitou lidí v mém okolí; důkazem toho pak je i rčení o zavaření mozkových závitů, které přítomnost vysokých teplot jasně předpokládá. Rozhodla jsem se proto začít u sebe a v letním období myslet co nejméně v zájmu svém i svého okolí.

Můžete zkusit následovat mého příkladu. Já začínám stručným a povrchním editorialem, vy začnete třeba nevzrušeným čtením časopisu. S novým číslem to jistě bude nelehký úkol – je v něm spousta textů, které by mohly vaši mozkovou aktivitu podnítit (nebo by se vám mohlo dokonce snad i stát, že byste zaplanuli nadšením pro nějaký projekt nebo nápad, a to už by bylo naprosto kontraproduktivní). Jako rizikový hodnotím mimo jiné článek o novém testu IQ, který Mensa ČR vyvinula, zajímavé reportáže z proběhnuvších akcí, tipy k organizování akcí nebo informace o aktivitách pro nadané děti, které organizují v Klatovech. Díky bohu, že Bystřilna je tentokrát z půlky určená dětem a je v ní spousta vesele barevných obrázků...

Doufám, že společnými silami dokážeme srazit nechutná vedra na snesitelnou úroveň a přeji vám příjemné čtení – a pokud snad nechcete podcenit riziko, že se nadměrné mozkové aktivity přeci jen nevyhnou, pusťte si ke čtení aspoň větrák...

Zuzana Kořínková
zuzana.korinkova@mensa.cz
+420 776 288 979

| 15 |
Vítáme nové členy

| 16 |
**Jak
na organizování
mensovních akcí**

| 18 |
Kalendář a pozvánky

| 20 |
Reakce na akce

| 28 |
**Rozhovor: Sebastian
Sedlár
vítěz stipendia Mensa
Foundation**

| 29 |
**Výběr z Mensa World
Journal**

| 30 |
Spát, možná i snít

| 31 |
**Když spíme, naše
paměť myslí
na budoucnost**

| 34 |
**Deset let poté
aneb
O bezpodmínečné
lásce**

| 35 |
**Ten příběh už tam je, jen
si ho všimnout**

| 36 |
Děti dětem

| 37 |
Bystřilna

| 39 |
Adresář

Obsah

Krátce z Rady Mensy

Petr Mazal, petr.mazal@mensa.cz

V rámci Dne dobrovolníků v Ledči nad Sázavou proběhlo 10. 6. 2018 mj. zasedání Rady Mensy a rovněž letošní Valná hromada. Zasedání Rady předcházející Valné hromadě bývají krátká, jinak tomu bylo i tentokrát. Za účasti celé řady hostů jsme probírali vesměs velmi pozitivní body. Povedlo se dokončit nový mensovní test pro děti (MITCH), díky patří Vlado Marčekovi a Daně Havlové. Testovací sešity i všechny další potřebné materiály byly vytištěny a předány testujícím, ti byli řádně proškoleni, a nic tedy nebrání brzkému nasazení tohoto testu. Děkujeme také programátorům – těm se podařilo zprovoznit rozesílání výsledků testování e-mailem. Stihli jsme schválit i nové testující pro testování dětí a probrat plánovanou spolupráci s Přírodovědeckou fakultou v Ostravě.

Na zasedání Rady Mensy navazovala letošní výroční Valná hromada. Program byl tradiční – po přivítání předsedou a schválení programu následovala Zpráva o činnosti Mensy a Rady Mensy za rok 2017. Dokument představili jednotliví radní podle oblastí, za které zodpovídají. Dalšími body byly Zpráva o hospodaření (Jiří Rak) a Zpráva Kontrolní komise (Nadě Burešová). Účastníci Valné hromady byly se všemi materiály řádně seznámeni a schválili je. Pokračovali jsme vyhlášením Čestného uznání Mensy ČR. Byli jsme velmi poctěni osobní návštěvou jednoho

z nominovaných – s tradičním motýlkem nás navštívil pan profesor Jan Pirk. Setkání s ním bylo velmi příjemné a inspirující. I letos děkujeme Zuzaně Šimkové za kompletní zajištění této aktivity. Závěrečným bodem bylo ocenění dlouhodobých členů. Odznak za 25 let věrnosti Mense převzal Jan Walla, ostatním členům budou odznaky doručeny poštou.

Kompletní zápisy i materiály z Valné hromady jsou jako vždy publikovány na intranetu Mensy ČR, stejně jako termín dalšího zasedání.

Zápisy ze zasedání Rady Mensy ČR

a další důležité dokumenty naleznete na

intranet.mensa.cz pod záložkou **Dokumenty Mensy – Zápisy z RM**

První valná hromada MS Jihlava

Lubomír Jan Muzikář,
lubomir.jan.muzikar@mensa.cz, 602 204 791

Provizorní předseda nově vznikající Místní skupiny Jihlava zve v souladu s příslušnými pravidly Mensy ČR co nejdříve členy Rady Mensy ČR, zakládající členy MS a všechny mensany a mensanky s trvalým bydlištěm v Kraji Vysočina na historicky první místní valnou hromadu, spojenou s volbou nových představitelů MS.

Valná hromada se uskuteční v pondělí 10. září 2018 od 18 hodin v baru Nocturno (Masarykovo náměstí 1198/39, 586 01 Jihlava; www.nocturnobar.cz). Účast všech členů, kterým není hostejný vznik a směřování nové místní skupiny (s předpokládanou působností pro celý Kraj Vysočina), je více než žádoucí. Rádi mezi sebou uvítáme i stávající členy jiných skupin, kteří by chtěli nově působit v naší MS.

Těším se na vaši účast a rád poskytnu bližší informace!

Valná hromada MS Praha

Tomáš Nováček, tomas.novacek@mensa.cz

Již dva roky uběhly od poslední valné hromady MS Praha, a tak jsme v rámci zachování tradic a dodržení stanov letos v červnu uspořádali další. Spojili jsme příjemné s užitečným, neboť samotným volbám předcházela bowling. Nebo spíše dvouhodinové pokusy trefit co nejméně žlábků a co nejvíce kuželek (i když u některých hráčů to skončilo plichtou).

Při samotné volbě byli kandidáty na předsedu Nadě Burešová a Tomáš Nováček, zvítězil

Tomáš Nováček s převahou jednoho hlasu. Se stejným výsledkem vyhrála boj o post místopředsedkyně také Markéta Sedláčková, která se v něm utkala s Miou Jánoškovou. Post pokladníka obhájil Zdeněk Falář, protože byl jediným kandidátem.

Chtěl bych poděkovat všem kandidátům, volební komisi, a hlavně voličům za účast a těším se na další dva roky, kdy bude MS Praha vzkvétat.

Valná hromada MS České Budějovice

Lucie Malechová,
lucie.malechova@mensa.cz

MSČB zve všechny své členy a členy Rady Mensy na Valnou hromadu, která se uskuteční 4.9.2018 od 17:30 v Bistru Coblíha, Panská 2, v Českých Budějovicích. Na programu bude volba předsedy, místopředsedy, případně dalších funkcí. Prosím o potvrzení účasti na lucie.malechova@mensa.cz do 31.8.2018.

foto: www.cobligha.cz

Co se děje na intranetu

redakce, redakce@mensa.cz

Celkem 634 různých členů se za poslední dvě měsíce přihlásilo na intranet, aby si prohlédli více než 518 nových fotek. Diskutovalo se i o nejrůznějších tématech:

#MeToo | Evropská kultura v ohrožení? | Multikulturalismus
| SIG Business Club – Tvorba akciového portfolia | Nenávist | Existuje život mimo Zemi? | Colours of Ostrava 2018 | Černé díry – Jaká je pravděpodobnost vzniku černých děr? | Efektivní užitečnost | Založit SIG KŘEŠTANÉ | Seznamka introvertů | SIG Ekologie | Co nás odlišuje od bohů? | Problémy s Mensou

Zapojte se i Vy!

foto: www.firmy.cz

LOGICKÁ 2018 OLYMPIÁDA

REGISTRACE ZAHÁJENA

Zuzana Poláková, zuzana.polakova@mensa.cz, foto: Richard Petřivalský

Letos již po jedenácté zve Mensa ČR hravé děti a mládež z celé republiky k účasti na Logické olympiádě.

Registrace do soutěže probíhá až do konce září na stránce www.logickaolympiada.cz.

Unikátní soutěž Logická olympiáda, v níž o úspěchu nerozhodují získané znalosti a vědomosti, ale logické uvažování, pohotovost, představivost a rychlost úsudku, doplňuje širokou paletu nejrůznějších soutěží pro žáky a studenty. Ovšem na rozdíl od oborových soutěží typu matematické, fyzikální či biologické olympiády nabízí Logická olympiáda úlohy nezávislé na úrovni vzdělání, a proto se mohou této soutěže účastnit děti a mládež od předškolního věku až po středoškoláky. Je to další ze způsobů, jak rozpoznat u dětí nadání a umožnit tak rozvoj jejich individuálních vloh.

Odpovědi na časté dotazy:

Je potřeba se registrovat?

Ano, bez registrace není účast v soutěži možná. Test základního kola je přístupný pouze on-line. Zaregistrujete se na webu soutěže vyplněním osobních údajů. Rodiče dětí mladších 16 let prosíme o souhlas s použitím osobních údajů dětí pro účely soutěže.

Už jsem soutěžil, musím se registrovat znovu?

Ano, pro každý ročník je potřeba nová registrace soutěžícího, registrace z minulých let nejsou platné. Určitě jste už v jiné třídě, nebo možná i v jiné škole než vloni.

Co když děti e-mail nemají?

Pro registraci můžete použít i e-mail rodičů, ale je nutné, aby měl každý soutěžící unikátní e-mailovou adresu, kam mu budou zaslány jeho přihlašovací údaje.

Kategorie A2

Letos poprvé budou druháčci soutěžit ve své vlastní kategorii, a to pouze v základním kole. Nebudou postupovat do krajských kol, stejně jako prvňáčci v kategorii A1.

Registrovat se mohou i učitelé. Uživatelský profil učitelům umožňuje přehled o přihlášených studentech i o jejich výsledcích v soutěži.

Hledáme posily do komunikačního týmu

Hledáme zájemce o zapojení se do našeho komunikačního týmu dobrovolníků. Velmi bychom ocenili trpělivé pomocníky, kteří budou během září a října odpovídat mnohé dotazy soutěžících, pedagogů i rodičů k soutěži, ať už e-mailem nebo telefonicky. Pokud se chcete zapojit, prosím ozvěte se mi, velmi nám pomůžete. Vše rádi vysvětlíme, zaškolíme. Zájemce o pomoc také vyzýváme k odběru zpráv z konference SIGu Logická olympiáda, kam budou posílány další informace.

Harmonogram

1. srpen 2018 – 30. září 2018:

REGISTRACE

1. – 7. říjen 2018

nominační kolo A

8. – 14. říjen 2018

nominační kolo B

15. – 21. říjen 2018

nominační kolo C

22. – 28. říjen 2018

nominační kolo MŠ+A1+A2

2. listopad 2018

krajská kola

12. listopad 2018

okresní kola MŠ

26. listopad 2018

FINÁLE

v Praze v Míčovně Pražského hradu

Během registrace proběhne korespondenční soutěž.

Dokážete vyřešit zveřejněné logické úlohy? Vylosovaný vítěz v každé kategorii získá hlavolam. Podívejte se na ukázkou úlohy pro kategorii B – 2. st. ZŠ a odpovídající ročníky víceletých gymnázií:

Nalezněte správnou cestu k poslednímu políčku K. Na každé políčko musíte vstoupit. Pozor, ale jen jednou!

Číslice v políčku znamená počet tahů a písmeno směr (P doprava, D dolů, N nahoru, L doleva).

Na které políčko vstoupíte jako první?

Cestu popište nebo zakreslete.

	A	B	C	D	E	F
1	1P	3D	1P	4D	5D	1L
2	2D	3P	1P	2D	4L	4L
3	K	1P	2N	2L	4L	2N
4	1D	4P	2D	1N	2L	2D
5	5P	1D	1L	1P	1N	2N
6	5N	2P	1N	3L	3N	4N

Partnery soutěže jsou:

MŠMT, OPEN GATE – gymnázium a základní škola
a Nadace THE KELLNER FAMILY FOUNDATION,
Nadace RSJ, AV MEDIA a Albi.
Krajská kola finančně podporuje řada krajů i měst.

Mensa České republiky udělila Čestné uznání Zdeňku Svěrákovi, dr. h. c.

Na základě hlasování mezi svými členy Mensa České republiky udělila ocenění Čestné uznání Zdeňku Svěrákovi, dramatikovi, scenáristovi, herci, autoru písňových textů a spisovateli.

Zuzana Šimková, zuzana.simkova@volny.cz,
foto: Zdeněk Falář, Pavel Terber,
Lenka Scheuflerová

Slavnostní vyhlášení proběhlo na valné hromadě Mensy ČR v Ledči nad Sázavou 11. června 2018.

Čestným uznáním Mensa ČR každoročně oceňuje osobnosti ze všech oblastí společenského života, které se významnou měrou zasloužily o intelektuální přínos a/nebo šíření dobrého jména České republiky ve světě. Jedná se zejména o osobnosti, jejichž význam pro společnost je natolik výrazný, že vylučuje jakoukoliv pochybnost o jejich vysoké inteligenci.

O ocenění rozhodují členové Mensy ČR intranetovým hlasováním.

Další osobnosti nominované na ocenění pro rok 2018 byly (v abecedním pořadí):

paní Ivana Holásková
kastelánka zámku Lednice,

prof. MUDr. Jiří Horáček, Ph.D., FCMA
lékař, výzkumný pracovník v oblasti neurověd, vysokoškolský pedagog,

prof. RNDr. Petr Kulhánek, CSc.
profesor aplikované fyziky, zabývající se teorií fyziky plazmatu a numerickými simulacemi, vysokoškolský pedagog, popularizátor vědy,

prof. MUDr. Jan Pirk, DrSc.
významný český kardiolog, přednosta Kardiocentra IKEMu.

Diplom za významný přínos inteligenci národa, propagaci duševní kultury a šíření dobrého jména České republiky ve světě převzal z rukou předsedy Mensy České republiky Martina Sedláčka profesor Jan Pirk. Dalším nominovaným osobnostem budou diplomy předány v náhradním termínu.

V souvislosti s oceněním Mensa ČR uděluje pamětní list s grafikou akademického malíře Karla Šafáře s motivy symbolizujícími myšlení a inteligenci.

Více informací uvádíme na www.mensa.cz/mensa/cestne-uznani.

Čestné uznání v minulých letech

V minulých letech Mensa České republiky udělila Čestné uznání vědci **prof. Ing. Jiřímu Drahošovi, DrSc., dr. h. c.**, mezinárodně uznávanému odborníkovi v oboru fyzikální chemie, který po dobu dvou funkčních období vedl Akademii věd České republiky, **prof. MUDr. Petru Widimskému, DrSc., FESC., FACC**, který zásadním způsobem změnil způsob léčby akutního infarktu myokardu v celosvětovém rozsahu, českému vědci a chemikovi **prof. RNDr. Antonínu Holému, DrSc., dr. h. c. mult.**, přednímu odborníkovi v didaktice matematiky **prof. RNDr. Milanu Hejnému, CSc.**, psychiatru **MUDr. Karlu Nešporovi, CSc.**, neuropatologovi **MUDr. Františku Koukolíkovi, DrSc., FCMA**, fyzioložce a biochemičce, bývalé předsedkyni Akademie věd České republiky **prof. RNDr. Heleně Illnerové, DrSc.**, a astrofyzikovi **RNDr. Jiřímu Grygarovi, CSc.**

Setkání s profesorem Pirkem

Ačkoliv se valná hromada Mensy letos konala v Ledči nad Sázavou (mimořádně na velmi příjemném místě u rybníka, čehož někteří účastníci dobrovolně a jiní nedobrovolně využili ☺), a ještě k tomu v neděli, naše pozvání přijal pan profesor Pirk – vzhledem k jeho pracovnímu vytížení si toho velmi ceníme.

Pan profesor je velmi sympatický a příjemný společník, poseděl s námi a bavil nás historkami nejenom z lékařského prostředí. Na dotaz, jak se udržuje ve formě, aby vydržel v případě náročných kardiologických operací několik hodin vestoje operovat, odpověděl, že každé ráno cvičí, obzvláště cviky na zpevnění břišního a zádového svalového korzetu. Pan profesor se účastní dálkových závodů v běhu a v běžeckém lyžování a 13krát běžel maraton, což je vždycky velmi pozitivně vnímáno ostatními běžci, kteří se cítí mnohem bezpečněji. Trénuje večer a běhá na stadionu kolem trénujících fotbalistů. Pan profesor se věnuje i dalším aktivitám, působí v klubu historických vozidel, ve spolku vinařů a v nadačním fondu na podporu vědy Neuron, kde je garantem medicínského odboru. Je členem řady českých a mezinárodních odborných a vědeckých společností. Významná je i jeho publikační aktivita a pedagogická činnost v pregraduální a postgraduální výchově.

Bylo nám velkou ctí setkat se s panem profesorem osobně a bereme si příklad z jeho pile, disciplíny a skromného, rovného a přátelského vystupování.

Setkání s doktorkou Šiklovou a profesorem Vernerem

Přednášky a předání dvou diplomů k Čestnému uznání v náhradním termínu se uskutečnily ve velké přednáškové místnosti CIIRC ČVUT. Ttoto setkání spoluorganizoval Petr Štěpán ve spolupráci s Alumni ČVUT – děkujeme za propagaci i za poskytnutí prostor.

Naše pozvání přijala paní **doktorka Jiřina Šiklová**, česká socioložka a publicistka, která odpřednášela téma Porovnání Pražského jara s Pařížským jarem jako připomenutí zajímavých souvislostí u příležitosti 50. výročí těchto historických událostí. V diskusi pak kromě dotazů na toto téma odpovídala jasně a s velkou razancí i na dotazy k rovným příležitostem v české společnosti a k neziskové organizaci Gender Studies, kterou paní doktorka Šiklová ji v roce 1991 založila a která se věnuje informačním, osvětovým a vzdělávacím aktivitám v oblasti genderové problematiky. Gender Studies slouží i jako rozsáhlá knihovna literatury z oblasti rovných příležitostí. Dověděli jsme se, že knihovna byla založena v bytě Jiřiny Šiklové a původní fond pocházel ze zahraničních darů. Paní doktorka převzala z rukou předsedy Mensy Martina Sedláčka diplom, který jsme pro ni měli připravený od roku 2015. Z řádného termínu předávání na valné hromadě Mensy se tehdy omluvila, protože zrovna s přáteli a s rodinou slavila významné životní jubileum. Věk u dámy prozrazovat nebudu, chtěla jsem pouze složit kompliment za všechnu energii a vitalitu,

kteou nám dr. Šiklová i v mimořádně horkém a únavném počasí věnovala, a poděkovat za podněty k zamyšlení, které jsme si z přednášky i z následné diskuse odnesli.

Pozvání přijal i pan **profesor PhDr. Miroslav Verner, DrSc.**, – významný český archeolog a egyptolog, který se specializuje na archeologii doby stavitelů pyramid, zejména v období 5. dynastie. Pod jeho vedením probíhal český výzkum v Abúsíru. Prof. Verner z rukou předsedy Mensy Martina Sedláčka převzal diplom za významný přínos inteligenci národa, propagaci duševní kultury a šíření dobrého jména České republiky ve světě, udělený Mensou již v roce 2014, ale vzhledem k pracovnímu vytížení pana profesora jsme měli možnost osobního předání až nyní. Doufám, že i v případě našeho několik let archivovaného diplomu platí stejně jako v oblasti profesního zájmu pana profesora, že to, co se (několika stoletími a tisíciletími) odleží a uleží, získává na hodnotě. Pan profesor se bude na podzim zabývat výzkumem v Egyptě, po návratu jsme jej poprosili o přednášku, kterou budu avizovat v mensovním kalendáři.

Moc jsme se těšili i na slíbenou přednášku **prof. RNDr. Jaroslava Flegra, CSc.**, vynikajícího biologa, který je znám svou prací v oblasti parazitologie a zejména v oblasti evoluční sociologie a psychologie, který ale ke zklamání účastníků i organizátorů na akci nepřišel. Diplom udělený Mensou v roce 2016 mu zašleme poštou.

Předání diplomů a ocenění

V mezičase jsme s pomocí Zuzany Polákové doručili oceněným poštou několik starších diplomů, které jsme neměli příležitost předat osobně vzhledem k věku oceněných anebo k jejich dlouhodobému pobytu v zahraničí. Diplomy dostali **Ing. Miroslav Zikmund**, cestovatel a spisovatel, **prof. PhDr. Rudolf Žáček, Dr.**, historik, vysokoškolský pedagog a bývalý rektor Slezské univerzity, a **RNDr. Luboš Kohoutek, CSc.**, světověznámý astronom. Již jako aspirant Astronomického ústavu Akademie věd napsal se svým školitelem doc. Lubošem Perekem (rovněž oceněným diplomem k Čestnému uznání) katalog planetárních mlhovin, který se stal nejvíce citovaným dílem české astronomie 20. století.

Až do loňska jsme v každém ročníku Čestného uznání osobně předávali do rukou laureátů jednotlivých ročníků Čestného uznání i pamětní list. I letos jsem nechala ručně napsat na pamětní list s grafikou jméno oceněného Zdeňka Svěráka, dr. h. c., zapaspartovat a zarámovat a připravila jsem ho k předání. Obraz opět vypadá krásně. Pan Svěrák však měl v době konání valné hromady představení, ze setkání se omluvil a vyjádřil potěšení z ocenění. Navrhovali jsme několik náhradních termínů setkání a maximálně bychom se přizpůsobili časovým možnostem oceněného. Možnost předat pamětní list osobně však letos mít nebudeme a podle pokynů ho doručíme na vrátnici divadla Jára Cimrmana. Některým mensanům se povedlo se s panem Svěrákem setkat po představení Cimrmana v Jevíčku ještě před vyhlášením výsledků Čestného uznání.

Děkuji těm, kteří se na realizaci Čestného uznání podílejí. Jsou to Jiřina Vlková, Tomáš Kubeš a Čestmír Kalus.

Děkuji vám za nominace osobností, upozorňování na skvělé počiny na poli duševní práce i za účast na hlasování na intranetu. Těšíme se na další, v pořadí již 10. ročník udělování Čestného uznání Mensy České republiky.

Mensovní seminář pro nadané – červen 2018

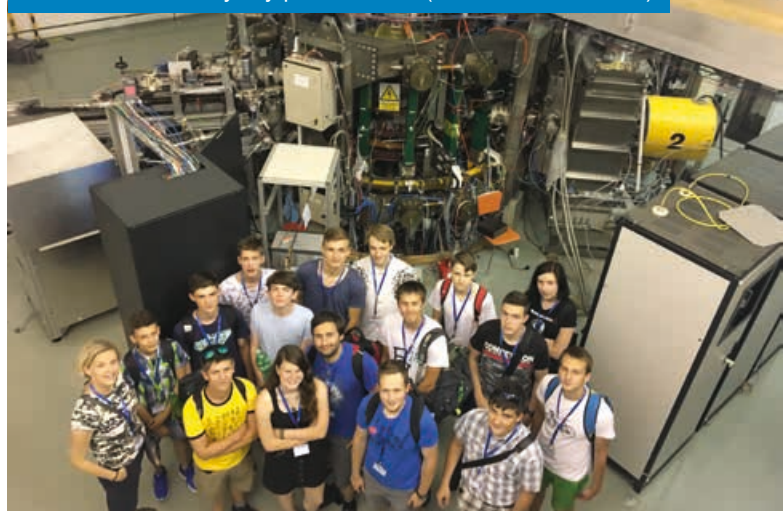
Hana Kalusová, Tomáš Blumenstein, hana.kalusova@mensa.cz

Ve dnech 1.–5. června proběhl již tradiční seminář pro nadané studenty ve věku 13–19 let, tentokrát v Choceradech blízko Prahy. Seminář je zaměřen na rozvoj znalostí v oblasti přírodních věd a technických oborů, na podporu logického myšlení, samostatné tvořivosti a motivace k dalšímu studiu těchto oborů.

Účastníci semináře si tentokrát užili exkurze na Tokamak, PALS – badatelské centrum provozující laserový systém (obojí Ústav fyziky plazmatu AV ČR), Hilase Dolní Břežany – hi-tech laserové výzkumné centrum, Ústav organické chemie a biochemie AV ČR – vědecké výzkumy nejen týmu prof. Antonína Holého a Hvězdárnu v Ondřejově. Program semináře byl ale také plný zajímavých přednášek, soutěže ve Virtuální realitě, hře Hypergrid a nezapomenutelné soutěže „zelí“.

Přihlašování na podzimní seminář je již otevřeno a zbývá posledních pár volných míst, více informací najdete na webu deti.mensa.cz v záložce semináře.

Exkurze v Ústavu fyziky plazmatu AV (autor: Eva Staňková)

Přednáška Ing. Dany Drábové, Ph.D., předsedkyně Státního úřadu pro jadernou bezpečnost na téma „Příběh uranu“ (autor: Martin Sedláček)

Šifrová hra zavedla účastníky až na exkurzi do Hvězdárny v Ondřejově (autor: Hana Kalusová)

Turnaj ve hře Hypergrid (autor: Tomáš Blumenstein)

Vítězové turnaje (autor: Martin Sedláček)

Seznamte se: nový dětský IQ test z dílny Mensy ČR

Zuzana Kořínková, zuzana.korinkova@mensa.cz, foto: Zdeněk Falář

V oblasti testování IQ je Mensa ČR v porovnání s ostatními Mensami dlouhodobě na špičce. Naše testování absolvuje až 9 000 lidí ročně, a s přehledem tak trumfneme třeba i Mensu USA. A protože nám nejde jen o množství otestovaných, ale také o přesnost a kvalitu výsledků, před třemi lety se tým pod vedením Dany Havlové pustil do přípravy zcela nového IQ testu pro děti, který by byl šitý na míru českému prostředí, byl spolehlivý a přesný, a který by tak mohl plnohodnotně nahradit doposud užívaný dětský IQ test a svými kvalitami ho i předčít. Podařilo se a dětský IQ test MITCH (Mensa Intelligence Test for Children) je připraven k nasazení. Jak náročná vlastně je příprava IQ testu? Jaká jsou specifika testování dětí? A jaké jsou plány do budoucna? Zeptali jsme se Vladimíra Marčeka, Ph.D., psychologa a člena týmu, který se na přípravě IQ testu MITCH podílel.

❖ Vladimíre, proč přesně se vlastně začal test MITCH vytvářet?

Jednoduše řečeno kvůli zpřesnění výsledků měření.

Měření IQ je vždy jen statistický odhad, který je do velké míry závislý na konkrétním sociokulturním prostředí. IQ je totiž v podstatě porovnání toho, jak si v daném testu člověk vede vůči ostatním jeho věku – tedy jeho percentil vůči populaci. A už z toho je jasné, že aby byl IQ test dokonale přesný, jeho tvůrci by museli otestovat úplně všechny obyvatele daného státu a podle výkonu je seřadit – teprve pak by dokázali určit s jistotou jejich IQ. Ale protože testování takového rozsahu je nemožné, musí nám stačit jen reprezentativní vzorek, díky kterému vzniknou tzv. „psychometrické normy“. Takový vzorek je ze své podstaty omezený, proto když dokonale určíme percentil testovaného vůči testovanému vzorku, stejně nám pak při vztažení na celou populaci vznikne jen určité rozpětí (tzv. interval důvěryhodnosti). A až jeho střední, nejpravděpodobnější hodnota se uvádí jako konkrétní IQ.

Testy jsou navíc ne vždy vytvořené v té zemi, ve které se nakonec používají, vzorky, na kterých se stanovují psychometrické normy, nemusejí být vždy úplně velké (a někdy mohou být i částečně zkreslené nevyváženým výběrem vzorku) a nevyhnutelně časem zastarávají. Odhaduji, že běžně používaný psychologický test v ČR má 5–10 let staré normy, což např. u IQ může znamenat posun i 5 bodů. To všechno má vliv na nižší přesnost výsledků. A právě to byl důvod, proč jsme se rozhodli vytvořit pro děti test nový, který bude v zájmu co nejvyšší přesnosti

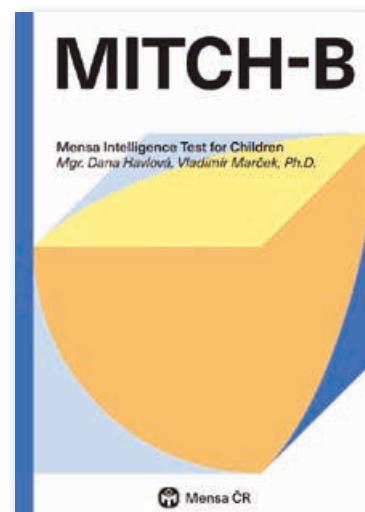
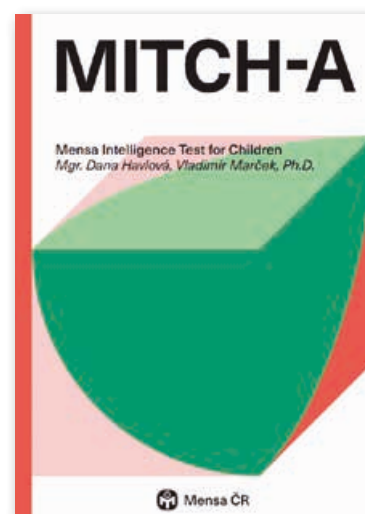
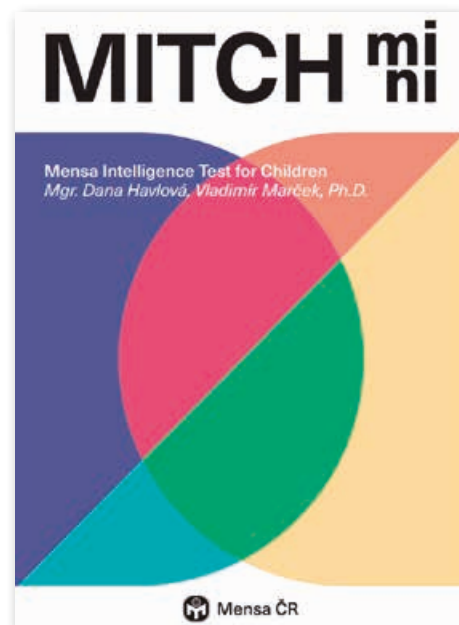
normovaný přímo na českých dětech, na současném, vyváženém a dostatečně velkém reprezentativním vzorku.

❖ Jak velký je „dostatečně velký“ vzorek? Na kolika dětech se test normoval?

Běžné psychologické testy vytvořené v ČR, nebo přeložené a normované v ČR (a to ať již měří IQ nebo něco jiného), mívají normy vytvořené na vzorku několika set lidí – třeba 800 lidí se už pokládá za relativně hodně. Náš vzorek má v současnosti 1474 dětí (a ještě pár stovek přibude), což nám umožňuje měřit IQ mnohem přesněji. A pokud to jen trochu půjde, plánujeme normy pravidelně obnovovat, aby nám test nezastaral.

❖ Otestovat tolik dětí muselo být náročné – a to ještě nemluvíme o tvorbě testových úloh a celkově o zpracování testu... Kolik lidí se na přípravě testu podílelo?

Když pomineme reprezentativní vzorek :) tak na testu pracovalo cca sedm lidí. Dana Havlová přišla s nápadem, resp. potřebou vytvořit nový test a také testovala děti ve vzorku. To byl celkem megalomanský výkon, se kterým jí vydatně pomáhala Lucie Měchurová. Testové položky jsme tvořili s Danou společně, na mně jako psychologovi pak byla statistika a zachování psychologických standardů (správný proces tvorby, interpretace výsledků v průvodním listu apod.). S několika výpočty nám pomáhal i pan profesor Tomáš Urbánek, vedoucí psychologického ústavu Akademie věd ČR a spoluautor mnoha článků o testování IQ. Grafiku měla na starosti Erika Töröková, která naše čmáranice donekonečna překreslovala do počítače, upravovala je dle potřeb a podobně. Vzhled obálek a záznamových

archů nám pak dělal designér Vašek Peca – mimochodem jeden z nejlepších českých žonglérů. A celkem se včetně přípravné fáze na testu pracovalo od poloviny roku 2015.

Co je vlastně obsahem testu? Jak vypadají úlohy? A co přesně měří? Inteligence je přeci jen poměrně široký pojem...

MITCH jsou vlastně tři testy. První se jmenuje MITCH mini. Je určený pro děti od 5 do 8 let včetně, a má 27 položek – tedy jinak řečeno testových úloh. Jeho administrace, tedy zadání a vypracování, trvá 20 minut, což je pro menší děti tak akorát na udržení pozornosti. Položky jsou dvojího druhu – jednak doplnění výřezu v nějakém vzoru, nebo maticový typ.

Děti od 9 let do 15 let se už zvládnou soustředit déle, proto můžeme použít podrobnější test – v našem případě rovnou dva. Každý z nich má 22 položek a časový limit 15 minut a oba dva je potřeba zadat hned po sobě. MITCH-A je opět maticového typu. MITCH-B je inspirován nejnovější generací dětských IQ testů, které na doplnění maticového testu používají ještě úkoly matematického charakteru, ale bez čísel – tzv. vyvažování misek vah.

Tyto druhy úkolů jsou zlatým standardem měření tzv. fluidní inteligence – tedy té vrozené, nezávislé na vzdělání a předchozích zkušenostech, která Mensu primárně zajímá. Můžeme říct, že na základě této inteligence se pak rodí její doplněk – tzv. krystalizovaná inteligence, tedy získané vědomosti. Ta se pak měří typicky např. testem slovní zásoby nebo obecného přehledu. Díky tomu, že test měří fluidní inteligenci, není na závalu ani to, že mladší děti neumějí číst – čtení zkrátka během testu není potřeba.

MITCH se tedy dá použít od pěti let věku... Je to nějaká standardní hranice, nebo je testování dětí jinými testy možné už dřív? Občas v novinách vyskočí zpráva o ani ne tříletém britském géniovi...

Individuální testy jako třeba SON-R umožňují psychologům testovat děti již od 2,5 let věku (mimochodem tento test je normován i v ČR a zakoupení stojí psychologa cca 50 000 Kč). Otázka ale je, proč bychom měli testovat již tak malé děti. Čím menší dítě, tím pádnější by podle mě měl být důvod k testování – například podezření na nadání, nebo naopak vývojové zaostávání. Testování IQ by nemělo

být samoúčelné a musí být vždy psychologem uvedeno do kontextu.

Mimochodem, slovo génius je spíš populární než odborný termín, a osobně bych jej používal spíš, až když už někdo přetaví svůj potenciál v nějaké konkrétní, zásadní benefity pro společnost. Ovšem v tom už hraje roli spousta dalších faktorů jako motivace, sociální prostředí, určitě i štěstí a řada dalších. Na druhé straně, když má člověk vysoké IQ (nebo jiné nadání), zdaleka to neznamená, že někomu něco dluží a musí se celý život ždímat víc než všichni kolem.

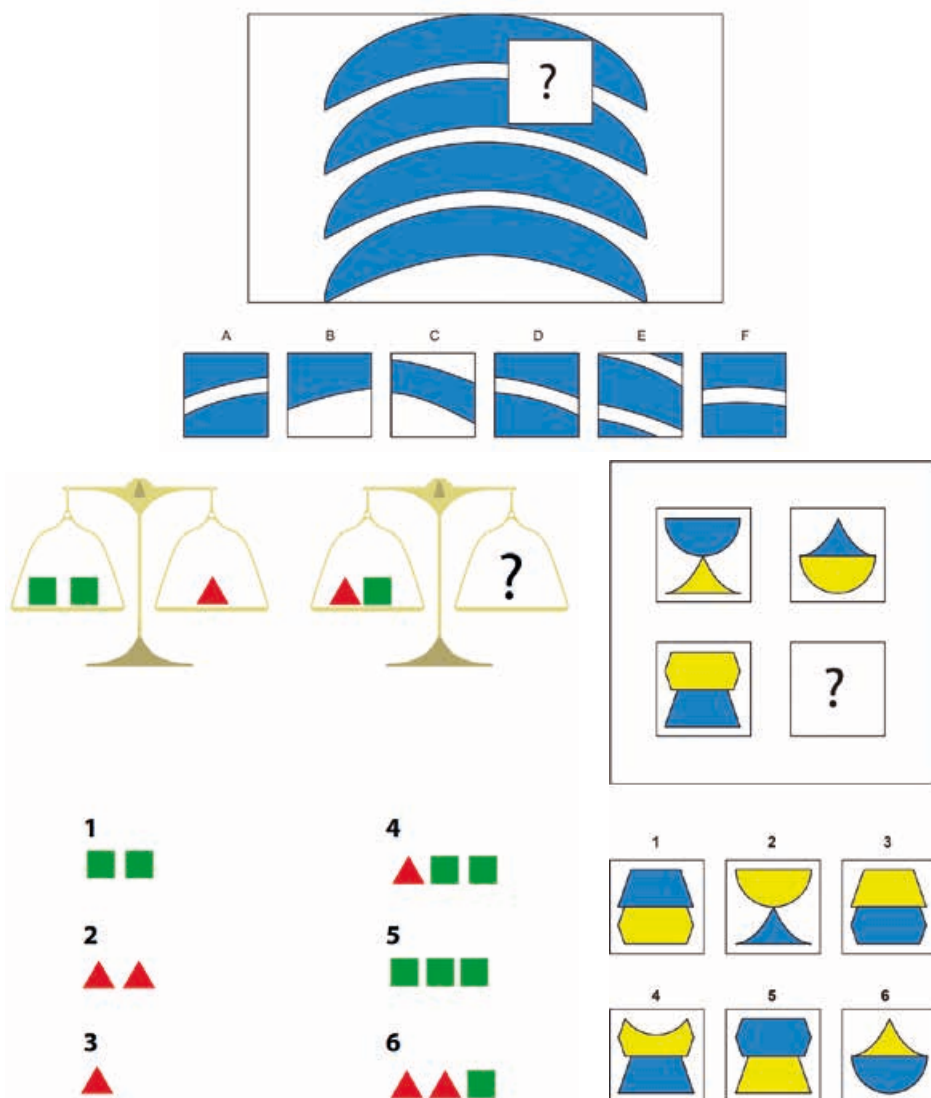
Jak prakticky probíhala příprava testu? Už jsme zmínili fázi stanovování normy, ale při té už musí test existovat – co jí předchází?

Tak úplně na začátku je potřeba vybrat typ položek. My jsme se na základě současného vědeckého konsenzu a nejnovějších komplexních testů rozhodli pro zmíněné matice a váhy. Pak je potřeba analyzovat pravidla, která se v těchto typech úkolů uplatňují, a všechna je využívat při tvorbě nových položek. Je klíčové neopakovat jen jeden princip, ať už by vypadal sebezajímavěji – větší počet položek založených na stejném principu by pro nás totiž neměl žádnou výpovědní hodnotu.

Po výběru typu úkolů je potřeba na základě vhodných pravidel vytvořit konkrétní položky (třeba čtyřicet položek pro mladší, a dvakrát dvacet pro starší děti) a šest možností odpovědí pro každou z nich. A potom musí proběhnout jejich „beta test“. To v našem případě znamenalo, že Dana zadala tento prototyp cca 150 dětem, abychom zjistili, jestli jsou položky uspořádané podle náročnosti, a hlavně jestli opravdu měří to, co měřit mají – tedy inteligenci, a ne třeba pozornost. Odlišit to je někdy dost těžké. Zčásti pomáhají statistické metody (míra vnitřní konzistence škály, Raschovská analýza infit/outfit apod.), zčásti zdravý rozum. Třeba když většina dětí u jednoduché položky uvede špatnou odpověď, která se ale vizuálně podobá správné, asi je to spíš o pozornosti. Zejména pokud tytéž děti zvládnou několik dalších, náročnějších úkolů.

Jak velký může být takový „odpad“ testových úloh? Kolik se jich rámcově musí vyřadit, než se ustálí konečná podoba testu?

Může to být třeba i třetina položek. Obvykle se některé nové, správně obtížné, musejí přidat a bývá potřeba upravit i pořadí položek nebo upravit možnosti odpovědí, protože třeba není možné některé z nich jednoznačně vyloučit (to bylo v našem případě časté u vah). Tento cyklus jsme my opakovali asi pětkrát. A protože polovina spolupráce v našem týmu probíhala na dálku, kladlo to celkem vysoké nároky na to, aby si nikdo nepopletl jednotlivé verze a pořadí položek, jejich odpovědí, sesbírání dat...

❓ A pak už se to testuje na reprezentativním vzorku?

Ano – když se ustálí konečná podoba testů a všechny statistické parametry jsou v pořádku, nastává okamžik pravdy – tvoření norem naostro. Od té chvíle se už totiž v testu nesmí nic měnit, aby celý vzorek 1500+ dětí dostal tentýž test, stejně jako i všichni v budoucnu. Kdyby ale během tohoto procesu třeba 985. dítě objevilo chybu, už ji tam musíme nechat, protože jakákoliv úprava v testu by zničila dosud nasbíraná data. Kontrolovali jsme to proto každý nezávisle několikrát, včetně rodinných příslušníků – a třeba i v rok staré položce jsme ještě objevili jednu možnost odpovědi, která se nedala úplně vyloučit.

❓ Bylo něco, co vás při přípravě testu třeba i příjemně překvapilo?

Já jsem byl příjemně překvapený třeba tím, jak veliký vzorek dětí Dana zajistila. A taky se mi líbilo, že když jsem Erice popsal nějakou grafickou změnu (a že jich bylo), opravdu to dokázala udělat tak, jak jsem si představoval. A také Vaškův návrh obálek se mi líbil hned na první pohled... Spolupráce se nám zkrátka dařila.

❓ A co bylo během celého procesu tvorby nejobtížnější?

Pro mě byly asi nejtěžší finální statistické analýzy. Normy u dětských IQ testů je totiž nutné odstupňovat dle věku. Na rozdíl od dospělých, kde stejné skóre ve 22 letech a 28 letech vypovídá v podstatě o tom samém IQ, u dětí je rozdíl třeba mezi šestiletým a dvanáctiletým naprosto propastný. Velikost našeho vzorku nám umožnila vrstvit to velmi jemně, po půl roce věku, což je ale dost práce. A také bylo občas potřeba statistiku korigovat ručně, když bylo zjevné, že třeba zrcadlí nereprezentativnost vzorku v některé věkové kategorii.

❓ Podařilo se tedy u MITCHE dosáhnout vyšší přesnosti výsledků než u předchozího používaného testu?

Vzhledem k tomu, že MITCH oproti staršímu testu používá ne jeden, ale dva druhy úkolů (matice a váhy) a navíc má normy postaveny na mnohem novějším a větším vzorku, rozhodně je přesnější. Co do přesnosti měření je v současné chvíli na úplné špičce, ve srovnání s testy, které používají ostatní Mensy. I když třeba komplexním individuálním testům u psychologa (které trvají několik hodin a skládají se vlastně z 10–12 menších testů) konkurovat pořad nemůže, i přesto se MITCH naměřeným výsledkem IQ bude i takovému komplexnímu testu velmi pravděpodobně blížit.

❓ Byl by test použitelný v téhle podobě i jinde, nebo by se musel nějak upravovat?

Test je vždy jednoznačně závislý na sociokulturním prostředí testovaného. Každý stát má vlastní jazyk, vlastní systém vzdělávání, vlastní rozpočet na podporu nadaných i problémových dětí atd. Dává tedy smysl z technického i společenského hlediska, že všechny psychologické testy

je potřeba když už ne vyvinout lokálně, tak alespoň přeložit a normovat v lokální populaci. Doporučuje to tak i psychometrická směrnice EFPA (Evropská federace psychologických asociací). Test může mít otázku třeba o geografii Německa, ale pochopitelně naše a německé děti se budou lišit v tom, jak často uvedou správnou odpověď – a je to tak v pořádku, akorát je potřeba to zohlednit v normách. Bohužel to platí i o fluidní inteligenci, i když ta je relativně nezávislá na vzdělání. Dosud třeba není úplně jasné, proč naši prarodiče, klidně v té samé zemi a v tom samém testu, měli třeba o 25 IQ bodů méně (tzv. Flynnův efekt). Je přece jasné, že mentálně zaostalí nebyli – jde prostě o limity testování IQ. I po 115 letech výzkumu nám mnoho věcí není jasných. Každopádně testy je potřeba přizpůsobovat danému státu a době.

❓ A je do budoucna v plánu test nabídnout třeba ostatním národním Mensám?

V současné chvíli jsme rádi, že máme výborný test, který není k nalezení nikde na internetu

nebo v knihovnách – což bohužel bývá potíž s jinými, staršími testy.

Do MITCHE jsme investovali velké množství času a energie a jakýkoliv únik dat by ho znehodnotil – v současné době tedy neplánujeme test prodávat dalším Mensám, i kvůli zvýšenému riziku zveřejnění. Je možné, že se to časem stane, ale v blízké době to nebude.

❓ A co zkusit zúročit zkušenosti z tvorby MITCHE při přípravě nového testu pro dospělé? Vidíte už teď nějaké podstatné odlišnosti, které by jeho přípravu mohly ovlivnit?

Vývoj nového testu pro dospělé by opravdu mohl být dalším logickým (i potřebným) krokem. Těší nás, že to podobně vidí i Rada Mensy ČR. Zatím nepadlo žádné rozhodnutí, ale pokud bychom se do toho pustili, je už teď jasné, že sehnat reprezentativní vzorek populace by bylo mnohem náročnější než u dětí. Určitě bychom to ale zvládli.

INZERCE

A photograph of a white voucher titled 'DÁRKOVÝ POUKAZ NA TESTOVÁNÍ IQ' (Gift Voucher for IQ Testing). It features the Mensa logo and text in Czech. The voucher is for one free IQ test and includes fields for the recipient's name and address. It also mentions that the voucher is valid for 12 months from the date of issue and can be used at any Mensa testing center. The website www.mensa.cz is listed at the bottom.

Objednávejte na:
www.mensa.cz/testovani-iq/darkovy-poukaz

Co děláme pro nadané děti na Klatovsku

Kateřina Vágnerová, Katerina.Vagnerova@seznam.cz,
foto: archiv autorky

LogIQ Kluby

V Klatovech, Janovicích nad Úhlavou a Nýrsku u Klatov se již druhým rokem scházejí nadané prvostupňové děti v LogIQ Klubech nadaných dětí. Tyto kluby vznikaly postupně jako volnočasové aktivity pro nadané děti na jednotlivých základních školách nebo knihovně, v tuto chvíli jich běží na Klatovsku 5.

Děti se scházejí každý týden na klubové setkání, na kterém buďto vědecky bádají, provádějí experimenty, sestavují technické přístroje nebo řeší logické úkoly, hlavolamy a hrají deskové hry. K tomu se také děti v rámci klubů zapojují do různých mimořádných aktivit a akcí, mimo jiné Logické olympiády, spisovatelské soutěže Bambini litera, virtuálního setkávání dětí online Skype-a-Thon, virtuálních exkurzí (virtual field trip) nebo vlastních exkurzí, např. letos nám nejlepši přišla výstava Jak se točí peníze.

Vědecko-logický týden

Další výjimečností klatovských klubů je „letní soustředění“ – vědecko-logický týden. Vzhledem k ohromnému zájmu ze strany dětí jsme letos rozdělili účastníky na mladší (1. – 3. třída ZŠ) a starší (od 3. třídy ZŠ). Letošním tématem pro obě skupiny byl stroj času. V rámci týdne si děti vyzkoušely celodenní přírodovědné bádání v terénu – mladší děti byly na Šumavě, kde pozorovaly a určovaly hmyz, dělaly výzkum vody a šumavských orchidejí;

starší děti absolvovaly v plzeňské ZOO vůbec první T-exkurzi pro prvostupňové děti ve spolupráci s Talnetem. Podle jednotlivých epoch (starověk, středověk, budoucnost), kam se děti přenesly vlastnoručně vyrobenými stroji času, děti zkoumaly a zkoušely výrobu papíru i papíru, sestavily si přenosné sluneční hodiny, vyrobily filtrační zařízení pro vodu a zkoumaly znečištění vody, programovaly ve Scratchi nebo skypovaly s dětmi na druhé straně planety.

Jeden postřeh z T-exkurze pro nadané prvostupňové děti

Nedá mi to, abych se nepodělila o postřeh z exkurze, kterou si pro nás připravila Julie Peterková z Talnetu. Jednalo se o etologické pozorování chování zvířat v ZOO. Pozorování bylo zaměřeno na různé způsoby komunikace zvířat. Tato exkurze byla „zkušební“ – byla navržena pro prvostupňové děti a vyzkoušena našimi nadanými dětmi ze 3. – 5. třídy ZŠ. Program sklídl ohromný úspěch a děti si žádají další. Jedno jsem si uvědomila: nadané děti mají často velice široké nebo/a velice detailní encyklopedické znalosti v jednotlivých oblastech svého zájmu a nadání, které ale nemohou nikde uplatnit, protože ve škole v takovémto rozsahu látka probírána není a ani o detailní výklad ze strany žáků na prvním stupni není zájem. Badatelská činnost na takové úrovni, aby tyto děti mohly své znalosti uplatnit a rozvíjet, se také prakticky nikde neděje – většina aktivit tohoto rozsahu a typu je zaměřena na nadané středoškoláky nebo alespoň děti II. stupně ZŠ. Prvostupňové děti nemají zkušenosti. Jejich znalosti jsou encyklopedické, ale potřebují více zasadit do oborového rámce, navázat na zkušenosti a propojovat s dalšími (často

oddělenými) znalostmi. Právě v tomto vidím ohromný potenciál v Klubech nadaných dětí a podobných formátech aktivit v místech, kde nemají nadané děti šanci zvolit si upravený vzdělávací systém (třídou pro nadané apod.).

Dětská vědecká konference

S klatovskými LogIQ Kluby nadaných dětí je spojena i unikátní vědecká akce pro malé děti, o které jsme psali v minulém čísle časopisu – Dětská vědecká konference.

Díky této akci se v sobotu 23. 6. zaplnil velký sál kulturního domu v Klatovech nadanými dětmi a jejich rodiči. Dětských účastníků bylo více než 100. Po dopoledních přednáškách si děti vybraly workshopy dle svého zájmu a věnovaly se zcela prakticky několika vědeckým nebo technickým aktivitám. Tato akce je sice organizátorsky spojena s Kluby nadaných dětí, ale samotná akce je otevřená všem zvědavým dětem z řad široké veřejnosti. Letos také přivítala dětské účastníky i z větších vzdáleností, než je region.

Na Dětské vědecké konferenci v Klatovech byli zaujati přednáškami rodiče stejně jako děti.

Jedním z workshopů bylo programování v prostředí Minecraft, tzv. Minecraft Edu.

„Chytání“ mikročástic z vesmíru přímo v hlavním sále v průběhu Dětské vědecké konference.

Ozoboti a jejich ovládání přineslo nejednomu účastníkovi velkou radost.

Jeden workshop byl zaměřen na tvorbu vlastního krátkého animovaného filmu metodou stop motion.

Vedle přírodovědných a technických workshopů si děti mohly vybrat i jazykový workshop.

Pravé vědecké bádání s mikroskopem bylo velkým lákadlem pro budoucí vědce.

Mensa a intelligence v médiích

Připravil Čestmír Kalus
redakce@mensa.cz

■ Mensa

Najlepší žiaci sa stretnú vo finále IQ olympiády 2018 v Smoleniciach, [teraz.sk](#), [goo.gl/fWQnGV](#)

Najinteligentnejšie deti Slovenska, [rtvs.sk](#), [goo.gl/YNZweR](#)

Génius, nebo průměr: Jak zjistíte svoje IQ?, [prozeny.cz](#), [goo.gl/DDUszS](#)

■ Intelligence

Mozková holografie by v budoucnu mohla lidem přepisovat vzpomínky. Vědci ohlásili přelomový úspěch, [ihned.cz](#), [goo.gl/QXuhbr](#)

Vysoké IQ bez zázemí a s ním, [pressreader.cz](#), [goo.gl/2fNuHq](#)

Nejsme tak chytrí kvůli velkému mozku, [ihned.cz](#), [goo.gl/E1u3kR](#)

Kvůli viru hloupne 80 procent lidí, méně se psychika člověka, léčíme jen některé, říká Flegel, [dvtv.cz](#), [goo.gl/vZzbea](#)

Slabé nohy, chabý mozek! Aneb další dobrý důvod, proč se víc hýbat, [vtm.cz](#), [goo.gl/evytdF](#)

Pokud jste jako malí měli v pokoji nepořádek, mluvili sprostě a nechtěli chodit brzy spát, pak jste prý nadprůměrně inteligentní!, [lui.cz](#), [goo.gl/mMyYxB](#)

Větší lidské mozky upřednostňují centra myšlení, [osel.cz](#), [goo.gl/VVKahK](#)

Polovina dětí by mohla být chytřejší, pomohl by jód, [vitalia.cz](#), [goo.gl/QZWEgU](#)

Expert z Edinburské univerzity analyzoval genetické a kognitivní údaje přibližně 300 000 lidí z Velké Británie ve věku 16 až 102 let a zjistili, že inteligentní lidé mají o 30 procent větší pravděpodobnost, přítomnosti genů spojených se slabým zrakem. Současně se ukázalo, že lidé s vyšší inteligencí mívají méně zdravotních problémů – týká se to například angíny, rakoviny plic nebo deprese.

Nošení brýlí souvisí s vyšší inteligencí, prokázal průzkum na 300 000 lidí, [ct24.cz](#), [goo.gl/rpL9ht](#)

Brýlatí lidé jsou chytřejší, mohou za to geny, uvádí studie. Hipsterské brýle nepatří, [blesk.cz](#), [goo.gl/eURZuE](#)

Jsou brýlatí lidé opravdu chytřejší? Jde o dezinterpretaci, říká autor studie, [plus.rozhlas.cz](#), [goo.gl/DGwJ3h](#)

Podle studie norských vědců intelligence dnešních mladých lidí klesá. Studie ukázala, že muži narození kolem roku 1975 měli v průměru o pět bodů vyšší IQ než muži narození kolem roku 1991.

Jaké IQ mají dnešní mladí? Podle vědců u mladé generace intelligence klesá, [iprima.cz](#), [goo.gl/MdGcwa](#)

Odstrašující studie vědců: Lidstvo hloupne, taková je předpověď pro další generace, [ac24.cz](#), [goo.gl/uBU9yN](#)

Nový průzkum potvrdil šokující trend: mladí lidé celosvětově skutečně stále hloupější, [techfocus.cz](#), [goo.gl/a8b3GX](#)

Dnešní mladí jsou hloupější než dřívější generace, zjistili vědci!, [tnbiz.cz](#), [goo.gl/RW9TLP](#)

Dnešní mladí jsou hloupější než dřívější generace, zjistili vědci!, [tn.cz](#), [goo.gl/JdcnWT](#)

Vědci zjistili, proč se snižuje úroveň inteligence lidstva, [cz.sputniknews.com](#), [goo.gl/8Qp8Wt](#)

Dnešní mládež je hloupější než předchozí generace, zjistili vědci, [21století.cz](#), [goo.gl/oqMpBm](#)

Researchers find IQ scores dropping since the 1970s, [medicalxpress.com](#), [goo.gl/5Qej1n](#)

Young people really ARE getting more stupid: IQs have started to fall by seven points per generation in 'pretty worrying' trend, scientists discover, [dailymail.co.uk](#), [goo.gl/Q19WJj](#)

Lidové noviny: Inteligenci nezměří jeden IQ test, [eduin.cz](#), [goo.gl/4NpxVY](#)

Prvorození jsou nejchytřejší. Vědci zjistili, jak jsou na tom s inteligencí sourozenci, [echo24.cz](#), [goo.gl/94R9wH](#)

Neurolog o známkách na vysvědčení: Chyby mozku prospívají, [vitalia.cz](#), [goo.gl/U2N6JX](#)

Proč máme tak velký mozek? Může za to unikátní gen, [lidovky.cz](#), [goo.gl/YkeF5x](#)

Belgian boy Laurent Simons heads off to university aged 8, [bbc.com](#), [goo.gl/NKGsPg](#)

Belgický génius. Osmiletý hoch míří na univerzitu, [echo24.cz](#), [goo.gl/9e9bJG](#)

Specializovaný počítačový program je schopný poznat podle mozkových skenů, jakou inteligenci má člověk. Inteligenci daného jedince program předpovídá ze změn v toku krve v různých oblastech mozku.

Umělá intelligence umí poznat, jaké IQ mají lidé. Stačí, aby jim oskenovala mozek, [ct24.cz](#), [goo.gl/JaZmJK](#)

■ Nadané děti, vzdělávání

Nadané děti z kraje mají Akademii Jihočeských nadějí, [ceskokrumlovsky.denik.cz](#), [goo.gl/hetiqa](#)

Českým školám se nedaří rozpoznávat nadané děti, ministerstvo chce situaci zlepšit novou vyhláškou, [lidovky.cz](#), [goo.gl/kCq3R2](#)

Děkujeme Stanislavu Wolfovi a všem dalším, kteří zaslali odkazy na články do redakce.

Počet nadaných žáků v ZŠ podle MŠMT za poslední rok vzrostl, [ceskenoviny.cz](#), [goo.gl/BrXBCa](#)

Expert: Školy maří výjimečné talenty, kvůli nepochopení mají deprese, [idnes.cz](#), [goo.gl/zmeUnv](#)

Nadaným dětem chybí ve školách kvalitní podpora, tvrdí odborníci, [novinky.cz](#), [goo.gl/eY8F2D](#)

V každém ročníku populace je podle odborníků zhruba deset procent nadaných a dvě procenta mimořádně nadaných, v ČR se je ale často nedaří odhalit. Ministerstvo školství ve svých statistikách ze základních škol letos eviduje 1881 nadaných a 1116 mimořádně nadaných dětí. To je 0,2 procenta, respektive 0,12 procenta ze všech 962.108 žáků. Podle Ivany Blažkové z oddělení speciálního vzdělávání ministerstva školství šly od září 2016 na podporu v začleňování handicapovaných a nadaných dětí dvě miliardy korun, konkrétně nadané žáky ale stát podpořil pět milionů korun.

Nadané děti nemají ve školách dobrou podporu, shodli se odborníci, [ceskenoviny.cz](#), [goo.gl/ziNTW2](#)

Nadané děti mají v českém školství tristní vyhlídky. Chybí podpora i peníze, [zpravy.tiscali.cz](#), [goo.gl/kD2XL2](#)

Nadané děti to nemají ve školách lehké, [halonoviny.cz](#), [goo.gl/qDYJKc](#)

Učitelé ohledně nadaných dětí selhávají, školy mají jiné priority, [tyden.cz](#), [goo.gl/TjJFpQ](#)

Sloupek Tomáše Hauptvogela: Základ života, [metro.cz](#), [goo.gl/qFPNLg](#)

Odbornice: Nadaní čekají na vyšetření v poradně, i když není nutné, [ceskenoviny.cz](#), [goo.gl/y7NTCe](#)

Nadané děti čekají na vyšetření v poradně, i když není nutné, [tyden.cz](#), [goo.gl/AkjjFH](#)

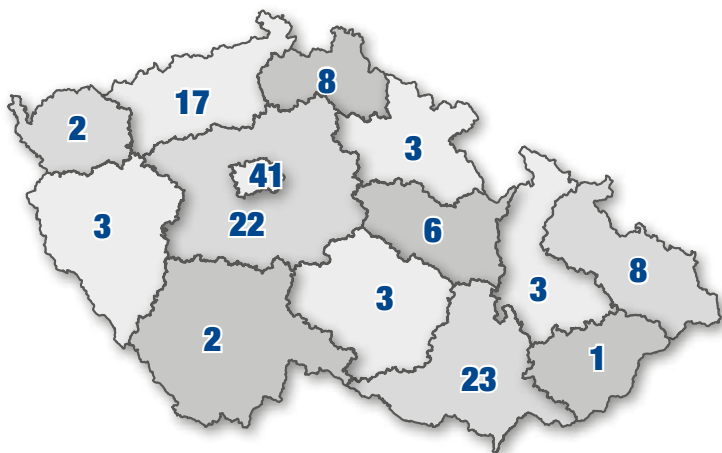
V Ostravě se chystá projekt Objevitelské soboty pro zvědavé děti, [tyden.cz](#), [goo.gl/1DZkXx](#)

Academic School dnes oslaví 25. narozeniny, [slovackytydenik.cz](#), [goo.gl/BjB8mC](#)

Řada z nadaných dětí má na vysvědčení samé jedničky. Je ale spousta dětí, které jsou nadané jen v některém předmětu, nebo je škola tak nebaví, že na ni úplně rezignovaly a o dobré známky se nesnaží. I nadané děti pak mohou mít na vysvědčení špatné známky.

Špatné známky mají i chytré děti, říká odbornice na vzdělávání, [idnes.cz](#), [goo.gl/eseiRm](#)

Vítáme nové členy!

Anežka Adamová, Peter Adzima, Lubomír Almer, Martin Balej, Anna Balejová, Nela Balšánková, Veronika Bartáková, Zuzana Bártová, Munkhbayer Batbayar, Marek Beran Krupka, Patrik Biskup, Ota Blažek, Samuel David Blažek, Vojtěch Bludský, Bartosz Bocian, Ladislav Bočí, Lukáš Bočí, Martin Boško, Jan Brada, Martina Bradáčová, Marie Brichtová, Jan Brynda, Vojtěch Cina, Jakub Cvrček, Pavla Čechová, Ctibor Čepička, Filip Červený, Anna Čížová, Matyáš Danys, Jana Dlouhá, Norbert Dolejš, Milan Doležel, Patrik Dostál, Alfréd Drozd, Tobias Dubuissez, Matyáš Dudek, František Dvořák, Jakub Dvořák, Doroteja Džakić, Julia Galantseva, Daniel Georgiev, Julie Gramanová, Marek Halamiček, Adam Hampejs, Antonín Havlík, Albert Heikenwälder, Sára Hirňáková, Dmitrij Hladký, Jiří Hlubocký, Marek Hochmann, Martin Holec, Lukáš Hradečný, Jiří Hrubant, Lukáš Hubáček, Martin Hubáček, Monika Hurtová, Jakub Charvát, Jan

Charvát, Lukáš Chládek, Adéla Chloupková, Michal Jakubec, Jiří Jančík, Vojtěch Janda, Lukáš Janda, Lenka Jandová, Jaroslav Jankovský, David Janoška, Petr Janoušek, Radana Janovská, Bence Jéney, Jáchym Jirgl, Petra Jiříčková, Natálie Jochová, Petra Judová, Ema Kabeláková, Petr Kaiser, Pavel Kaňovský, Zdeněk Dennis Kaplan, Anna Agáta Karakolevová, Patrik Kellner, Theodor Kincl, Jana Kitová, Oliver Kizek, Alena Klaschková, Tomáš Kocábek, Petr Kolář, Antonín Kolařík, David Kopeček, Tomáš Korel, Nicol Kotlabová, Bára Kotrllová, Anna Koval, Kateřina Kozáková, Štěpánka Kozubíková, Barbora Kozumplíková, Elisabeth Maya Krause, Max Krautwurst, Kateřina Krejčí, Kateřina Kreuzová, Matouš Kulhánek, Lucie Kulhánek, Tereza Kurfiřtová, Kamil Kyzlík, Veronika Kyzlíková, Jan Václav Labonek, Kamila Lajčáková, Jan Latislav, Vítězslav Lučan, Kateřina Lučanová, Jakub Mahovský, David Mach, Šimon Mandlík, Eva Markus, Jelyzaveta Markus, Kristýna Matoušková, Jakub Měchura, Matěj Měchura, Daniel Měrka, Daniel Mičánek, Jakub Mičánek, Anna Missbachová, Adam Mláčovský, Ondřej Moravec, Kristýna Kateřina Moschová, Alena Moučková, Jiří Mrkus, Štěpán Müller, Martin Nečas, David Netřval, Ondřej Nevěřil, Vendula Nevěřilová, Martina Novotná, Jakub Novotný, Radim Ondrášek, Bára Otáhalíková, Barbora Palčíková, Adéla Palyzová, Kateřina Pátek, Jáchym Patera, Eliška Pavlová, Pavlína Peikertová, Matěj Petrásek, Alžběta Píchová, Martina Pintešová, Petr Piškule, Miroslav Pluhař, Dominik Pohořský, Jindřiška Poláková, Liliana Poláková, Matyáš Polásek, Hana Požárová, Soňa Prejzová, Lucie Provazníková, Petr Psota, Kateřina Ptáčková, Romana Putíková, David Rašík, Martin Růžička, Martin Rybín, Kora Rybínová, Matouš Řeřicha, Jaroslav Řezáč, Gina Říhošková, Daniel Seger, Lenka Scheuflerová, Monika Sičová, Michal Smieško, Milan Snopek, Matěj Sochor, Tomáš Sochor, Tereza Soukupová, Ondřej Soustružník, Jan Srnec, Iva Stejskalová, Jiří Stumpf, Matěj Suchánek, Pavlína Suchová, David Sun, Jáchym Šafránek, David Šára, Jan Šimek, Marek Šiňanský, Zuzana Šířová, Vladimír Škil, Tomáš Škoda, Tomáš Škrna, Matyáš Škvor Praha, Jan Šmíd, Jaroslava Šotolová, Filip Šteffl, Martin Štěpánek, Filip Štětina, Pavol Štrbák, Ema Švarcová, Barbora Táborská, Viktor Tichý, Matěj Tokar, Adam Tokar, Patrik Trefil, Ondřej Šimon Trpkoš, Alexandra Urbancová, Anna Urbanová, Kristýna Urbanová, Zuzana Vabroušková, Rebeca Vacková, Jan Václavek, Lívius Vank, Natálie Vaňousová, Matěj Veverka, Jan Vlachovský, Filip Vlastník, Radim Vomlel, Filip Vomlel, Lukáš Vosyka, Matyáš Vosyka, Petra Vu, Mia Claire Vydržel, Lucie Vykouková, Viktorie Vykutílová, Anna Winkelhoferová, Julie Záhumenská, Gabriel Zápeca, Theodora Zapletalová, Martin Zehnal, Matěj Žák

Chceš se zapojit a nevíš jak? Hledáme právě tebe!

Rozvoj intranetu Mensy ČR

Kdy: průběžně, přihlaste se na akci Rozvoj intranetu konanou zhruba každých 14 dní

Co: vše od malinkých a jednoduchých úprav až po vývoj nových komponent

Požadavky: základní znalost HTML, PHP, MySQL nebo správy Linuxu

Nabízíme: takový rozsah práce, jaký ti bude vyhovovat, možnost získat zkušenosti se zapojením do většího projektu, dny programátorů, kde se nejen dobře pobavíš, ale i dobře najíš, a v případě větší spolupráce i honorář

Kontakt: intranet@mensa.cz

Příspěvatel do časopisu

Kdy: průběžně

Co: Víte o nějakém zajímavém tématu a chtěli byste se o ně podělit s ostatními? Zkuste napsat článek do časopisu Mensa. Že se vaše téma v časopise ještě nikdy neobjevilo a nevíte, jestli bude ostatní zajímat? Časopis by měl být pestrý a odrážet rozmanitost členů Mensy.

Těžko šlápnete úplně vedle. :) A s vhodným uchopením tématu vám rádi pomůžeme.

Kontakt: Zuzana Kořínková, redakce@mensa.cz

Pomoc s komunikací pro Logickou olympiádu

Co: Na září a říjen hledáme posily do komunikačního týmu Logické olympiády. Pomozte nám telefonicky nebo e-mailem zodpovídat dotazy soutěžících, rodičů a učitelů a přispět tak k hladkému průběhu celé soutěže.

Kontakt: Zuzana Poláková, sekretarka@mensa.cz

Tvorba úloh pro Logickou olympiádu

Co: Hledáme dobrovolníky, kteří by se chtěli zapojit do tvorby úloh pro Logickou olympiádu, do jejich testování nebo grafického zpracování. Naučíme a vysvětlíme vše, co je potřeba – podstatná je chuť se zapojit.

Kontakt: Eva Sedláčková, eva.sedlackova@mensa.cz

Učitelé ke spolupráci

Co: Pro projekt OKAP (Odborné, kariérové a polytechnické vzdělávání), ve kterém Mensa figuruje jako partner Moravskoslezského kraje, hledáme ke spolupráci učitele, kteří mají pozitivní zkušenosti s užíváním moderních didaktických metod, není jim cizí projektové a badatelské učení, vědí si rady s výukou programování pro děti školního věku a jsou nadšenci pro Abaku.

Kontakt: Tomáš Blumenstein, tblumen@mensa.cz, +420 603 726 030

Spolupráce na projektu

Podporujeme nadané děti pro budoucnost

Co: Pro projekt Podporujeme nadané děti pro budoucnost hledáme dobrovolníky, které by bavila následná komunikace s absolventy seminářů, jejich podpora a další návazná spolupráce se školami.

Kontakt: Tomáš Blumenstein, tblumen@mensa.cz, +420 603 726 030

Rozjiždíte mensovní projekt

a potřebujete najít další lidi, kteří se do něj s vámi pustí?

Oslovte je v časopise Mensa! Svoji poptávku posílejte na redakce@mensa.cz

Organizování mensovních akcí

Stanislav Wolf, stanislav.wolf@mensa.cz

Ahoj mensanky a mensané, během nedávného Víkendu dobrovolníků se mě někteří z vás ptali na tipy a rady v souvislosti s organizováním mensovních akcí, zejména pak na to, co dělat, aby přišlo na akci víc lidí, nebo v některých případech, aby vůbec přišli. Na místě jsem se tedy prostřednictvím krátkého workshopu podělil o své vlastní know-how. Myslím, že to tajemství spočívá zejména v šikovné MYŠLENCE, dobře odvedené PRÁCI, ale i v DETAILECH okolo.

Co a pro koho

V prvé řadě je dobré naslouchat, co mensany a mensanky baví, o co mají zájem a co by chtěli, všimnout si věkového složení, zkrátka pracovat s lidmi, kteří jsou k dispozici, a ne s těmi, o jakých sníme. Vnímání kolem sebe trendy současné i budoucí. To vám dohromady pomůže vybrat správné zajímavé téma.

Na termínu záleží

Pak je třeba vytvořit plán akce a celé to nastavit – oslovit vhodného hosta, který má co zajímavého říci, zvolit správné místo a den a čas, aby se to nekrylo s jinou mensovní akcí. Nezapomeňte přitom na různá období, která mohou ovlivnit počet a složení účastníků. O prázdninách máme příměstské kempy pro děti a hlavně dovolené, takže počítejte s výraznějším odlivem. Studenti zase nemohou o zkouškovém. Před Vánocemi a prázdninami jsou lidé naladěni spíše směrem k zábavnějším formám, naopak na podzim a na jaře jsou lidé plní nadějí a spíše v pracovním módu, ale pozor na první týden po prázdninách, kdy rodiče mají starosti spojené se začátkem školního roku. Aby byla akce úspěšná, je potřeba ji nastavit libivě a nejlépe originálně, ale také spravedlivě. U některých typů akcí může být otázkou vstupné, mensané totiž platí členský příspěvek, zatímco veřejnost nikoliv. Můžete využít i peníze z mensovního fondu určeného pro místní a zájmové skupiny.

Propagace, propagace, propagace

Když už má vaše vize reálnější obrysy a máte jasno o tom, co, kdy, kde a jak, můžete začít s pozvánkou. Opět by měla být libivá

a zaujmout, měla by obsahovat všechny důležité informace, a pokud je to vhodné, i přihlášku. Přihláška vám umožní získat přehled o počtu účastníků a kontaktovat je v případě změny. Pozvánku můžete doplnit pěkným obrázkem nebo odkazy, třeba na mapu (Mapy.cz, GoogleMaps), na dokument nebo jinou webovou stránku. Potřebujete jednoduše pozvánku, u které si lidi řeknou „to vypadá dobře, tam půjdu“, protože dnes je akcí všude mnoho, o přednáškách nemluvě. Pokud plánujete akci více dopředu, můžete poslat krátkou pozvánku i do redakce časopisu Mensa. V časopise to vypadá dobře a uvidí to mnoho lidí. Nebo na facebook místní skupiny či SIGu, má-li. Prioritní jsou však komunikační kanály Mensy, tedy kalendář akcí a zpráva rozesílané přes intranet.

Nechte si pomoci

Jakmile se pustíte do organizování, nebojte se dělat chyby. Raději se soustředte na pečlivou přípravu a myslíte na to, že sice organizujete akci jako jednotlivec, ale také zároveň jednáte v rámci značky Mensa, což znamená, že máte jistou odpovědnost. Při organizování se nebojte využít pomoci ostatních mensanů a mensanek, řekněte si o ni, následně poděkujte, pochvalte a spravedlivě v rámci možností odměňujte. Opět můžete poděkovat pomocníkům i v rámci článku v časopisu nebo ke konci roku ve výroční zprávě místních skupin a SIGů.

Buďte si jisti, koho zvete

Než někoho pozvete jako přednášejícího, zjistěte si něco o jeho „náboženství“. Tedy, ne doslova. Zjistěte si hodnoty, ve které váš potenciální host věří, co jej naplňuje, co mu dělá radost a jaká je jeho vášeň. To zjistíte třeba z jeho představení na webu, z životopisu, z wikipedie, sociálních sítí nebo sledováním rozhovorů či videí v médiích. A teď pozor, prolustrovat si jej. Ano čtete správně, ne každý je takový, jak se sám prezentuje, a vy přeci odpovídáte za to, koho zvete, takže chcete vybrat pana správného nebo paní správnou. Já jsem musel za asi pět let odmítnout hosta dvakrát. A shodou okolností se mi právě jen tyto dva nabídli oba sami. Poprvé kvůli charakteru, který mi přišel odlišný od hodnot, které jsem nastavil v SIGu Manager. Podruhé vyšlo najevo, že zaměstnavatel hosta, který by v akci hrál důležitou roli, má nějakým způsobem blízko k manipulaci s lidmi a spojit značku Mensa s ním se mi jevilo jako přílišné riziko. Nevím jak u vašich akcí, ale v SIGu Manager chceme zvát lidi, kteří jsou něčím

výjimeční, zajímaví, mají potenciál inspirovat, kteří se pro společnost něčím zasloužili, něčeho velkého dosáhli, a to poctivou prací. Prostě je dobré u každého hosta zjistit, jakým jazykem jej oslovit, jak s ním jednat, jak se k němu později chovat, a být mu důstojným partnerem při akci, a to i oblečením.

Poděkování ušité na míru

Současné je dobré vědět, co hostovi nabídnout na oplátku, třeba jaký vhodný dárek mu věnovat. Někoho potěší už jen setkání a povídání si s inteligentními lidmi, někoho potěší malá upomínka na Mensu v podobě hlavolamu či předmětu s logem (mensashop.cz), někoho potěší oduševnělá kniha, jiný zase považuje za dostatečnou odměnu a prestiž, objeví-li se jeho jméno v časopise Mensa spojovaném s inteligentními lidmi. Zkrátka nezapomeňte hosta odměnit vhodně a podle zásluh. Cílem je ho potěšit, aby se mezi mensany cítil dobře a odcházel s pocitem porozumění, úsměvem na tváři a dobrou náladou. Není to tak, že čím dražší dárek, tím více spokojenosti. Je to spíše o zaujetí, důvtipu a již zmiňované vhodnosti. Například v měsíci květnu jsme věnovali hostu (tatínkovi malého dítěte, což jsme si zjistili na Facebooku), nafukovací plážový míč s logem Mensa.

a příště to udělat lépe. Srdečné poděkování a pochvaly od účastníků, ať už na místě, nebo později mailem, vás jistě moc potěší.

A závěrem bych jen rád dodal, že Mensa své aktivní dobrovolníky čas od času odměňuje, takže motivací pro vás mohou být nejen cenné zkušenosti, setkání se zajímavými osobnostmi a exkurze do míst, kam byste se třeba normálně nedostali, ale i nějaká odměna. Možná hlavolam, desková hra, nějaký praktický dárek nebo zaplacený víkend v hotelu s příjemnými službami na nějakém pěkném místě v ČR.

Dokumentovat, fotit, psát...

Během akce můžete udělat i pár fotek, o čemž samozřejmě předem hosta informujte. Vyžaduje-li to situace, pokuste se při tom zachovat dekorum – čili chovejte se nenápadně. Z povedených fotek můžete později v intranetu vytvořit novou fotogalerii nebo je poslat s krátkými popisky do redakce časopisu Mensa, nejlépe společně s článkem, třeba i jen krátkým. Ano, je to trochu fuška, dotáhnout vše do konce. Ale když se akce alespoň trochu povede a vy pak ještě o ní napíšete článek do časopisu, máte příště napůl vyhráno, protože už máte zkušenost, referenci a lidi od teď vědí, že už se vám něco povedlo, a tak se o vaše akce začnou více zajímat.

Nebojte se zpětné vazby

Po každé akci mi vždy pomáhala upřímná sebereflexe a shrnutí toho, co se povedlo, a co méně. Nebojte se po akci zeptat účastníků a nezlobte se na ně, když vám neřeknou přesně to, co byste rádi slyšeli, spíše je dobré se zamyslet nad tím, jestli mají pravdu. Jen tak se člověk může poučit ze svých chyb

JAK OŽIVIT POZVÁNKU OBRÁZKEM NEBO ODKAZEM?

Vložení obrázků a odkazů do pozvánky v mensovním kalendáři akcí, se děje vložení tzv. HTML kódů čili řádků ohraničených šikmými závorkami, které se vkládají do textu při psaní pozvánky v intranetu. Po vložení takového HTML kódu se správným odkazem se po uložení pozvánky obrázek sám zobrazí v hotové veřejné pozvánce. Je důležité správně zadat adresu na obrázek. Podobně to funguje i s odkazy na dokumenty, mapy nebo nějaké jiné internetové stránky, na které chcete ve své pozvánce odkázat.

OBRÁZEK

Pro zobrazení obrázku v pozvánce vložte při psaní textu HTML kód v tomto tvaru:

```

```

kde adresa internetové stránky je odkazem na umístění obrázku. Je potřeba, aby adresa končila ".JPG" nebo ".jpg", to znamená, že se jedná o skutečné umístění obrázku. Obrázek nemusí být umístěn přímo na webu Mensy, ale kdekoli na internetu. Aby se obrázek krásně vešel přímo na stránku, doporučuji, aby měl šířku 515 pixelů.

ODKAZ NA MAPU

Pro odkázání na mapu vložte HTML kód:

```
<a target="_blank" href="https://mapy.cz/zakladni?x=16.5840912&y=49.1861751&z=17&source=firm&id=12903744&q=Brno%20VIDA">MAPA</a>
```

kde v první části je adresa internetové stránky, kde je mapa umístěna (mapy.cz nebo google.com/maps), a v druhé, mezi šikmými závorkami, je text, který by na mapu měl odkazovat.

— INZERCE —

Navštivte MensaShop

**oblečení
gadgets
poukazy
vizitky
knihy
a další**

www.mensashop.cz

MoMenT 2

Pro veliký úspěch prvního MoMenTu následuje letošní pokračování turnaje moravských místních skupin. Organizátoři vám sice předem neprozradí, v čem se bude soutěžit, ale to by vám nemělo zabránit už teď začít s posilováním týmového ducha. Turnaj je otevřený i mimomoravským týmům, takže směle nominujte odolné a soupeřivé členy své místní skupiny a vydejte se ve sportovním klání vyzvat loňský vítězný brněnský tým.

Organizátoři doporučují vzít si s sebou šátek na zakrytí očí (to asi pro případ, že byste v tvrdé konkurenci neunesli pohled na výsledkovou tabuli), náplastí (zřejmě to bude skutečně drsný boj) a tolik dobré nálady, aby v případě potřeby vystačila i na zapůjčení poraženým.

Pro náležitě zasetí obav do srdcí nepřátel nezapomeňte svůj tým předem přihlásit na stránce akce v kalendáři.

KALENDÁŘ AKCÍ

datum	místo konání	název akce
18. 08.	Miroslav	MoMenT 2
18. 08.	Brno	Den Brna
18. 08.	Mikulovice u Znojma	Letní camp pro nadané teenagery
21. 08.	Praha	Setkání MS Praha ve Vidličkách a nožích
22. 08.	Kyrgyzstán	Mensovní sportovní zájezd do Kyrgyzstánu
23. 08.	Praha 6	Praha - pojdte si zkusit improvizovat
24. 08.	Prostějov	Pravidelná schůzka MS Prostějov
25. 08.	Rychvald	Letní odpoledne v Rychvaldě
27. 08.	Brno	Mensa příměstský camp v Brně
27. 08.	Praha 6	Praha - pojdte si zkusit improvizovat
28. 08.	Praha 5	Snídaně v Café Louvre
28. 08.	Praha 6	Rozvoj intranetu
29. 08.	Praha 5 Smíchov	Pražský deskoherní večer
01. 09.	Chotěboř	Pěší výlet kaňonem Doubravky (Vysočina)
02. 09.		Uzávěrka časopisu Mensa
04. 09.	Ostrava	Setkání MS Ostrava
04. 09.	Plzeň	Pravidelná schůzka MS Plzeň
05. 09.	Praha	Jihoměstské setkání MS Praha v Chodovské tvrzi
06. 09.	Zlín	Pravidelná schůzka MS Zlín
06. 09.	Praha 6	Praha - pojdte si zkusit improvizovat
08. 09.	Ústí nad Labem	Hraní her
10. 09.	Jihlava	Valná hromada provizorní MS Jihlava
10. 09.	Praha 6	Praha - pojdte si zkusit improvizovat
11. 09.	Olomouc	Pravidelná schůzka MS Olomouc
14. 09.	Prostějov	Pravidelná schůzka MS Prostějov
15. 09.	Teplice a Ústí nad Labem	Od rozhledny k rozhledně
18. 09.	Praha	Setkání MS Praha ve Vidličkách a nožích
20. 09.	Praha 6	Praha - pojdte si zkusit improvizovat
21. 09.	Brno	Retro setkání Hálův mlýn 2018
24. 09.	Praha 6	Praha - pojdte si zkusit improvizovat
26. 09.	Praha 5 Smíchov	Pražský deskoherní večer
02. 10.	Japonsko	Japonsko 2018
02. 10.	Ostrava	Setkání MS Ostrava
03. 10.	Praha	Jihoměstské setkání MS Praha v Chodovské tvrzi
04. 10.	Zlín	Pravidelná schůzka MS Zlín
04. 10.	Plzeň	Pravidelná schůzka MS Plzeň
05. 10.	Prostějov	Lukostřelba v Prostějově (předběžný termín)
06. 10.	Ústí nad Labem	Hraní her
16. 10.	Praha	Setkání MS Praha ve Vidličkách a nožích
19. 10.	Prostějov	Pravidelná schůzka MS Prostějov
20. 10.	Most a Chomutov (Klínovec)	Od rozhledny k rozhledně

Letní odpoledne v Rychvaldě

Další ze série neformálních setkání s mensany. Tentokrát v Rychvaldě. V plánu je grilování a také trochu toho sportu. Aby se všechny ty zkonsumované požitaviny podařilo trochu vyvážit.

Snídaně v Café Louvre

Tomáš Kubeš, tomas.kubes@mensa.cz

Pojďme na výbornou lumpenkavárenskou snídani a začneme ráno bylinkovými lívanci s uzeným lososem, pečenou slaninou, šunkou s vejci, vaječnou omeletou nebo bábovkou a horkou čokoládou se šlehačkou v Café Louvre, Národní 22, Praha 1 (kousek od zastávky Národní Třída).

Snídaně se konají každé čtvrté úterý v měsíci v 08:00, nejbližší potom 28. srpna. Prosím, přihlaste se na adrese goo.gl/1iXwEz, abychom věděli, jak velký máme zabrat stůl. Na místě hledejte stůl s mensovními časopisy.

Zapojte se do rozvoje mensovního intranetu

Tomáš Kubeš, intranet@mensa.cz

Velmi rád bych vás srdečně pozval na setkání programátorů a všech dalších zájemců, kteří by chtěli posunout intranet Mensy na novou úroveň! Vítání jsou všichni, kdož se nebojí slov jako HTML, PHP, SQL a Linux a rádi by nabídli chvíli svého času pro zlepšení Mensy a zpříjemnění „user experience“ našich systémů (potenciál je veliký) a zároveň mají zájem sdílet zkušenosti, vyzkoušet si něco nového a potkat zajímavé lidi.

Nejbližší setkání se uskuteční v kanceláři Mensy v budově CIIRC, Jugoslávských partyzánů 1580/3, Praha 6, a to v úterý 14. 8. (goo.gl/2GcsDM) a v úterý 28. 8. (goo.gl/23xR63) vždy od 19:00 hodin.

Prosím, přihlaste se, abych věděl, kolik mám objednat pizzy.

Pěší výlet kaňonem Doubravky (Vysočina)

Přemýšlíte, kam vyrazit v úplně první zářijový den?

Výlet kolem řeky Doubravy by pro vás mohl být to pravé. A pokud se snad bojíte jít do neznáma bez předchozích bližších informací o trase a plánovaném programu, nezužujte. Na stránce akce v kalendáři najdete velmi detailní popis, takže se budete moct těšit na úplně konkrétní věci. A středně náročnou trasu prý zvládnou už i starší předškoláci – takže pokud snad přemýšlíte, jak své děti zabavit, aby neplakaly, že už je září, ale ony ještě celé dva dny nemohou do školy, vezměte je s sebou.

Uzávěrka časopisu Mensa

Zažili jste během léta něco pozoruhodného, o co byste se chtěli podělit? Potkali jste úžasnou osobu, který by byl ideální na rozhovor? Nafotili jste na dovolené pěkné fotky nebo při hloubavém rozjímání v přírodě vytvořili působivou kresbu? Nebo vás ze samého horka začaly napadat velmi kreativní myšlenky, o které byste se chtěli podělit? Sem s nimi. Pokud budou dobré nebo zajímavé, rádi je otiskneme. :-)

Praha – pojdte si zkusit improvizovat

SIG Improvizace živě improvizuje i přes prázdniny. A nadále jste vítáni na schůzkách každý sudý čtvrtek nebo lichý pondělek.

Silvestr nejen pro SIG Seznamka

Iva Berčíková, iva.bercikova@mensa.cz

Kdo někdy sháněl silvestrovský pobyt na poslední chvíli, ví, že má dvě možnosti. Buď předražený pobyt na atraktivním místě nebo velké dojíždění. Proto vám už nyní nabízím možnost společného pobytu ve Špičáku na Šumavě.

Hotel Sirotek je pověstný skvělou kuchyní, má výhodnou polohu pro sjezdaře, běžkaře i pro pěší. Komu by nestačila místní nabídka, může si zajet k nedalekému Velkému Javoru.

Nabízím tři a pětilůžkové pokoje se společným příslušenstvím.

Více na webu Mensy.

Finále IQ Olympiády na Slovensku

Zuzana Poláková, zuzana.polakova@mensa.cz, foto: Peter Tanuška

Velmi nás těší, že nejsme sami, kdo organizuje soutěže v logických disciplínách. V Nizozemí již několik let běží SlimmerQuiz (Slimmer = Chytřejší), Logickou olympiádou se loni nechali inspirovat dokonce v Mexiku, ale nejdále, co se organizace týká, jsou (samozřejmě mimo nás) nejspíš naši sousedé na Slovensku. Právě tam nedávno proběhl už druhý ročník celoslovenského finále IQ Olympiády. Koncept je velmi podobný

naší Logické olympiádě. Soutěž je určená žákům 2. stupně základních škol a prvního stupně víceletých gymnázií. Do základního on-line kola se zaregistrovalo 14.612 dětí ze 705 základních škol a gymnázií. Nejlepší soutěžící postoupili do tří regionálních kol – východ, střed a západ. Do finále, které proběhlo 28.05.2018 v krásném prostředí Smolenického zámku, se probojovalo 60 nejlepších.

Logické úlohy, které IQ olympiáda obsahuje, pokrývají celou paletu schopností v různých oblastech. Během finále soutěžící řešili písemný test logických úloh, úlohy na postřeh detailů z filmové ukázky, paměťový test, „lietajúce písmenka“, promítaný logický test a jako týmovou práci dvě úlohy z praktické inteligence – vybrat, vystříhnout a slepit kompaktní těleso z rozložené sítě a pomocí drátu vytáhnout zátku z lahve s vodou.

Velké uznání a obdiv patří celému organizačnímu týmu soutěže zejména hlavním organizátorům – Daniele a Marianu Metesovým, Miroslavu Mackovi, Gabriele Slivové a dalším členům týmu. Přednášku o Mense pro učitele a rodiče na finále připravila předsedkyně Mensy Slovensko Anna Dojčanová. Uznání patří v neposlední řadě i všem dalším pomocníkům na regionálních kolech i na finále.

Rádi jsme využili pozvání slovenských kolegů na finálové kolo, za Mensu ČR se zúčastnil hlavní organizační tým Logické olympiády. Přiložili jsme i ruce k dílu a pomohli během finále, vyměnili si zkušenosti z pořádání soutěže a načerpali spoustu inspirace.

Roudnický koš 2018

Jana Štefaníková, jana.stefanikova@mensa.cz, foto: Hana Vlčková

Téměř deset nás zamilovalo v sobotu 9.6. do Roudnice nad Labem zúčastnit se koštu. Nejdříve jsme si na krátké procházky prohlédli významná historická stanoviště města a po obědě jsme se již méně organizované přesunuli na místní barokní zámek, v jehož komnatách probíhal vlastní koš, neboli degustace vín. Svou produkci se tam chlubil více než 25 vinařů a malovinařů z Mělnické i Litoměřické vinařské podoblasti. Zjevnou vynikající kvalitu místních bílých vín mimořádně ocenil i znalec moravských moků, a to hned od několika jejich tvůrců, zejména malovinařů. Však i výsledky hlasovací soutěže, kdy každý návštěvník mohl svým hlasovacím lístkem označit „svého“

nejlepšího (malo)vinaře, cosi napovídají: 1. Vinařství Schoř (Libkovice pod Řípem, roční produkce 20 hl), 2. Malovinařství Pavel Bulín (Malé Žernoseky, roční produkce 6 hl), 3. Vinařství Podrábský (Roudnice n.L., roční produkce 40 hl).

Na nádvoří současně probíhal doprovodný hudební a taneční program. Kupodivu po mnoha dnech bez deště k večeru i zapršelo a venkovní posazení pod stany, které organizátoři připravili, tak přišlo vhod.

Těší mě pozitivní ohlasy účastníků a také to, že nejmenovaný kolega tuto akci vnímal jako jeden z impulsů k založení SIG Vinum. Takže se zdá, že vinným dnům není ještě konec.

SIG 111 ve víru Open House Praha 2018

Martin Doseděl, martin.dosedel@gmail.com , foto: Jana Unruhá

O víkendu 19. - 20. 5. 2018 proběhl již 4. ročník festivalu Open House Praha (<http://openhousepraha.cz>). Tato akce se od jiných festivalů odlišuje tím, že se koná na mnoha různých místech Prahy a nabízí prohlídky jinak nepřístupných prostor a budov. V letošním roce bylo možno navštívit více než 60 objektů, ze kterých si skupina SIG 111 vybrala Invalidovnu v Karlíně. K naší nelibosti stejná myšlenka napadla dalších několik desítek lidí, kteří svojí přítomností a zájmem o prohlídku vytvořili frontu. V tomto

se letošní ročník OHP lišil od minulých, kdy bylo možno se registrovat na konkrétní čas, čímž nutnost čekání ve frontách odpadla. Letos to bohužel bylo bez registrací.

Po krásných 90 minutách čekání jsme se dostali na řadu, naši skupinku asi 20 lidí si převzala paní průvodkyně-dobrovolnice. Budova byla projektována podle vzoru pařížské Invalidovny v letech 1731–1737 pro ubytování válečných invalidů. Budova je čtvercového půdorysu o délce strany přes 100 metrů, přesto je realizována pouze 1/9 původního návrhu. Invalidé měli možnost využívat polootevřené prostory, kdy v každé místnosti bylo ubytováno 32 řadových invalidních vojáků a v mezipatře invalidní důstojníci. Protože již na začátku 20. století toto uspořádání přestalo splňovat požadavky na udržitelné bydlení, byla v 30. letech v Hořicích u Hradce Králové vybudována nová budova a invalidé přesunuti z větší části tam. Objekt následně používal Vojenský ústřední archiv a po povodních v roce 2002 zůstal opuštěn. Asi nejznámějším obyvatelem byl Josef Sudek, fotograf pražských motivů,

Prostějovské sportování

Ladislav Frankl, ladislav.frankl@mensa.cz, foto: autor

Na počátku června se uskutečnila další z plánovaných prostějovských sportovních akcí – minigolf. Hřiště místního akvaparku se stalo dějištěm ověření našich pokroků v tomto sportu. Akce byla zábavná, jak můžete vidět ve fotogalerii, ale i vzhledem k výsledkům budu příští rok pro minigolf hledat místo v kalendáři.

Z dalších letošních sportovních akcí prostějovské skupiny, na které bych vás rád pozval, bych zmínil lukostřelbu, deskoherní večery, ping-pong nebo bowling. A protože máme velkou zásobu venkovních i deskových her, určitě vymyslíme i něco jiného. Sledujte kalendář akcí a konferenci místní skupiny, jen tak budete dopředu informováni.

ateliérových aranžmá, zátěží, reportáže, krajiny i reklamy, který v 1. světové válce přišel o pravou ruku a právě v rámci rekvalifikace si vybral fotografování.

Půlhodinová prohlídka proběhla rychleji než čekání na ni. Po jejím skončení jsme ještě v menších skupinkách vyrazili na Pivo&Burger Festival na nedalekém Karlínském náměstí posilnit se burgery.

Těšíme se na další výpravu SIG 111. Podle všeho nyní už každý měsíc. Sledujte SIG 111.

INZERCE

FERIA BOHEMIA

Chcete dobýt nové trhy?
Vydejte se s námi na
španělské veletrhy!

www.spanelske-veletrhy.cz
feriabohemia@feriabohemia.com

**Provoz internetových služeb
pro Mensu ČR a její členy**

zajišťuje společnost
PoweredBy, spol. s r. o.

Informujte se na e-mailu
info@poweredby.cz,
jak můžeme pomoci i Vám.
Tel.: +420 775 25 96 33

V sobotu 12. května se konala návštěva místní skupiny v Katowicích. Výprava z Ostravy čítala 3 osobní automobily a 12 osob. Sraz byl domluven na 15 hod. na parkovišti u koncertní síně polského symfonického orchestru. Návštěva se skládala ze 2 částí. Ta první byla zaměřena na historické hledisko těžebního města Katowic. Jednalo se především o prohlídku povedené rekultivace místa po těžbě, kde mimo jiné vyrostlo Mezinárodní kongresové centrum působící dojemem, jako by bylo spíše schováno v zemi, jelikož jeho střecha je pokryta chodníky a pěstovaným trávíkem. A právě na této budově proběhlo focení naší česko-polské výpravy, a to

velice moderním stylem – za pomoci dronu. Vedle tohoto centra jsme měli také možnost vidět „Spodek arenu“, která připomíná dolní část létajícího talíře a slouží jako velká hala, v herním světě známá především díky Intel Extreme Masters. Další zastávkou byla plocha nacházející se mezi parkovištěm a již zmíněnou koncertní síní polského symfonického orchestru. Na této ploše se nachází bludiště ve zjednodušeném tvaru města Katowice a také atrakce, které mají v dítěti probudit zájem o hudbu. Posledním hlavním místem prohlídky bylo Muzeum Slezské. Z časových důvodů se ale nejednalo o prohlídku exponátů uvnitř. Bylo nám

však popsáno, jak je celé muzeum uloženo pod úrovní terénu a měli jsme možnost užít si výhled na architekturu nejbližších budov, jako je například sídliště Hvězda, kde panelové domy mají půdorys osmicípé hvězdy, a další. Prohlídka Katowic ukázala, jak velice příjemně pro návštěvníky i místní se dá provést rekultivace krajiny po těžbě černého uhlí. Jelikož první část byla velice zajímavá a přednášku během prohlídky vedl v příjemném duchu radní pro rozvoj Piotr Strzyżewski, bylo potřeba pokračovat druhou částí, a to pestrými diskuzemi v nedaleké restauraci, kde se přidalo mnoho dalších místních členů.

Návštěva v Katowicích (květen 2018)

foto: Hana Kalusová, Aleksandra Loposzko

Návštěva z Katowic (červenec 2018)

12. května nás místní skupina Katowice provedla svým městem. Snažili jsme se jim toto oplatit, a tak jsme ji na neděli 8.7. pozvali k nám do Ostravy.

Po úvodní nechtěné hře na schovávanou, kdy mi napsali „Jsme u Solomonu“ a já je začal hledat v okolí pozůstatku dolu toho jména (opravdu mě nenapadlo, že nedaleko je stejnojmenný obchod s oblečením), jsme se přemístili na Masarykovo náměstí, kde už na nás čekal profesionální průvodce. Původně nás měl provázet můj spolužák ze ZDŠ (tč.

Ph.D. z hist. um.), nicméně si o několik dní dříve uvědomil, že ve stejném termínu má svatbu (nesmějte se, Edisonovi se to taky stalo).

Jelikož polská výprava přijela ve více než dvojnásobném počtu, než bylo avizováno (tj. 15, a tak nad místními hráli výraznou přesilovku), byl jsem opravdu rád, že průvodce dobrovolně vedl výklad v polštině.

Byly to krásné, byť vyčerpávající, informace nabitě dvě hodiny třicet minut, během kterých jsme prošli částí centra Ostravy a dozvěděli se o tomto městě zajímavosti,

které ani letití domorodci neznali. Z náměstí jsme nahlédli do archeologického výkopu a potom jsme pokračovali kolem kostela sv. Václava na Sýkorův most; následovala katedrála Božského Spasitele a Husův sad, kde už jsme naneštěstí museli exkurzi zakončit, jelikož na nás už čekali v restauraci (takže výstup na Novou radnici musíme nechat na jindy).

Věřím, že všem zúčastněným se akce líbila, a už se nemohou dočkat další. Pojeďte s námi příště i vy...

Grilování a deskohraní u Zlína

Stanislav Wolf, stanislav.wolf@mensa.cz, foto: Jan Ivanovský, Stanislav Wolf

Kancelář pro uvádění románových příběhů na pravou míru se opět pustila do práce, aby vám přinesla pravdivý příběh o jedné z nejúžasnějších letních akcí, které jste letos mohli s Mensou zažít. Nejprve musíme konstatovat, že už název celé akce může čtenáře poněkud zmást, jelikož se stěžejní část konala na zahradě rodinného domu v malé obci Ludkovice, která se nenachází přímo u Zlína, nýbrž v těsné blízkosti lázeňského města Luhačovice, přesněji v oblasti nazývané Luhačovské Zálesí. Dále naše kancelář zjistila, že od začátku do konce byla atmosféra na místě natolik báječná, že nebylo nutno hrát z nouze jakékoliv deskové hry. Na základě svědeckých výpovědí můžeme s jistotou tvrdit, že se na místě nacházelo celkem patnáct lidí různého věku i pohlaví, povolných k vysoce inteligentní konverzaci a stejně tak k rozmluvě bez hlubšího smyslu či významu. Mezi těmito průběžně docházelo k méně či více těsnějšímu sdružování, a to dokonce na mezinárodní úrovni. Ve výpravném deníku jednoho z účastníků akce nacházíme: „Den první byl ve znamení grilování. Grilovali jsme prakticky vše. Od různých uzenin až po malé i velké kusy masa. Předkladatel návrhu na grilování zeleniny byl označen za extremistu. Zatímco děti vedle přístřešku trhaly maliny, dospělá část uvnitř přístřešku naslouchala povídání hlavního aktéra večera Vládi Maliny.“ Tady záznam z prvního dne končí, neboť autor deníku byl už poněkud společensky unaven.

Den druhý, jak víme opět z písemných pramenů, se nesl ve znamení hledání léčivých pramenů. Devíticenná výprava jich objevila během odpoledne pět a všechny obsahovaly velmi chutnou silně mineralizovanou vodu. Bohužel tuto chuť objevitelům pokazil následný oběd v restauraci a posléze i ochutnávka lázeňských oplatků. Po návratu na základnu začal večerní program – střelba ze vzduchových pušek. Vítězové střelby na jedenáct pokusů následující: Petr Forejtek

99 bodů, Miša „Mia“ Jánošková 94 bodů, Staňa Wolf 91 bodů. Účastníci soutěže jednohlasně potvrdili, že poslední místo patřilo Vláďovi Malinovi. Rozcházejí se však ve výpovědích. Podle jedněch prohrál Vláďa kontumačně, podle druhých zase konzumačně. Odměnou všem byla hra na kytaru, kterou pouze v jedné chvíli přehlušili svým dusotem dva procházející ježci. Nejodvážnější účastníci se ještě před spaním vydali do místních lesů na noční pochod. Podle všeho ale nebyl nijak zajímavý. Snad až na setkání s roztomilými selátkami prasete divokého, jejichž maminka bachyně se v tu chvíli pravděpodobně pohybovala někde poblíž.

Den třetí a poslední byl zcela jiný než oba předchozí. Grilovala se totiž už samotná snídaně. Zatímco masa bylo stále dost, zájem o něj výrazně poklesl. Tentokrát bylo na programu skládání hlavolamů, které si pro účastníky připravil Staňa Wolf. Citujeme z deníku: „Zaujal jsem místo u hlavolamu nejléhcího, bylo to papírové puzzle s pěti dílky. Po půl hodině marného snažení jsem dospěl k závěru, že se někde stala chyba. Velice jsem si oddechl, když se ukázalo, že problém nespočívá v mém nízkém IQ, ale naopak v jeho nadměrné výši. To díky ní jsem nemohl nalézt tak triviálně jednoduché řešení, předpokládal jsem totiž daleko rafinovanější.“ Před obědem zavládla pohoda, slunce svítilo, foukal teplý letní vánek a děti se chopily zbraní. Samozřejmě za příkladné asistence rodičů, kteří děti náležitě poučili a těm nejmenším těžkou vzduchovku bezpečně přidržovali. Vítězové byli všichni. Účastníci se posléze rozloučili a akce Grilování a deskohraní u Zlína byla oficiálně ukončena.

Veliké poděkování patří především Honzovi Ivanovskému za organizaci akce a poskytnutí noclehu, Michalovi Blümelovi za kávový a čokoládový servis, Vláďovi Malinovi za vtipné poznámky, Tondovi Mičkovovi za hlídání grilovaného masa a všem dětem za výdrž při náročné výpravě do Luhačovic.

Přednáška Jiřího Grygara

autoři: Ilona Prausová, Jaroslav Jirman, Vladimír Hromek, Petr Štěpán, členové předsednictva Alumni ČVUT, foto: Petr Štěpán

Když se řekne český astronom a astrofyzik, každého napadne jméno Jiří Grygar, tudíž představovat tuto osobnost není vlastně ani nutné. Kromě toho je Dr. Grygar popularizátor vědy ve svém oboru a často během svých přednášek řeší i vztah vědy a víry. Je držitelem celé řady ocenění. Ve svém věku (82 let) je stále velmi aktivní.

otevřeně hlásí ke křesťanské víře. Zastává názor, že mezi vírou a vědou nemohou vznikat rozpory a že ani zázraky nemusejí být v rozporu s přírodními zákony.

J. Grygar uvedl současný pohled na složení vesmíru:

- skrytá (temná) hmota 23%
- skrytá (temná) energie 73%
- „normální“ (baryonová) hmota 4%

Žijeme tedy ve 4% světě, o 96 % našeho vesmíru nevíme téměř nic? Jak jsme k tomuto šokujícímu poznání došli?

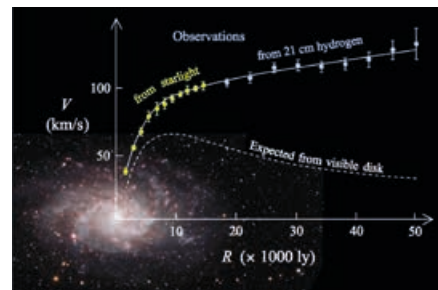
1. Skrytá hmota – lze ji pozorovat jen díky jejímu gravitačnímu vlivu. Většina galaxií vytváří rotující disky, rychlost jednotlivých objektů dokážeme určit. Od určité vzdálenosti od středu galaxie by rychlost rotace objektů měla klesat. Na obr. č. 1 je vidět, že tento předpoklad není splněn, má se za to, že vyšší rychlost rotace periferních částí disku neodpovídá gravitačnímu zákonu a je ovlivněna skrytou hmotou.

Protože skrytou hmotu našimi prostředky nevidíme, musíme pátrat po jejích projevech. Naštěstí ji lze identifikovat existencí jejího gravitačního pole. Vlivem tohoto pole se světelné paprsky vzdálených galaxií ohýbají a vytvářejí tzv. gravitační čočku. Na obr. č. 2 se tyto objekty jeví jako krátké úsečky.

2. Skrytá energie – způsobuje trvalé rozpínání vesmíru, dokonce jeho zrychlenou expanzi. Důkazem je tzv. posun spektrálních čar vzdálených objektů (posun vlnových délek záření). Čím je objekt vzdálenější, tím je větší rudý posuv, a tedy i rychlejší vzdalování objektu. Tento posuv definuje Hubbleova konstanta H . Její zpřesňování v závislosti na našem poznání je vidět z obr. č. 3.

3. Gravitační vlny – nesmírně slabé, poprvé zachyceny 14. září 2015, podruhé 26. prosince 2015. Jednalo se o splnutí dvou rotujících černých děr, které se vlivem gravitace přibližovaly, až splynuly. To vyvolalo bouřlivou reakci, která rozvlnila časoprostor, a tyto vlny byly zachyceny na Zemi. Vše je zachyceno na obr. č. 4. Zároveň byl pozorován záblesk RTG záření, který souhlasil s místem splnutí určeným gravitačními vlnami.

Měření probíhalo na zařízení LIGO. Dle obr. č. 5 laser vysílá paprsek přes polopropustné zrcadlo do obou ramen zařízení, na konci ramen dojde k jeho odrazu a v detektoru jsou oba paprsky porovnávány. Ramena jsou dlouhá 4 km, neuvěřitelná je přesnost měření, která činí $\Delta L/L = 10^{-23}$.

Obr. č. 1

Osobní dojem účastníka

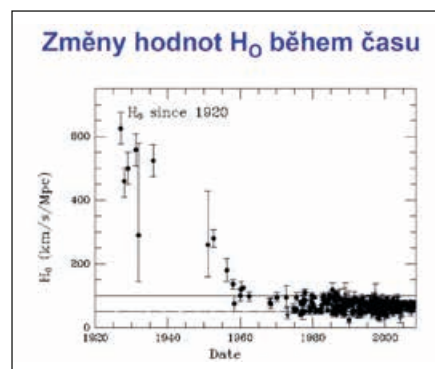
„Při přednášce doktora Grygara jsem si hned vzpomněl na svá dětská léta, kdy jsem hlтал „Okna vesmíru dokořán“ v televizní i knižní podobě. Vzpomínám si, jak doktor Grygar dokázal osvětlit tajemství vesmíru i malému dítěti, které neví nic o kvantové fyzice a teorii relativity. Vzpomínky se oživily a já byl opět obklopen tajemstvími vesmíru, pro která neskutečně vitální doktor Grygar dokázal strhnout své publikum v sále.“

INZERCE

Jiří Grygar působí v Oddělení astročásticové fyziky Fyzikálního ústavu AV ČR. Publikoval více než dvě stě odborných prací (předmětem jeho výzkumu jsou fotometrie a spektroskopie hvězd, meziplanetární hmota a astročásticová fyzika) a řadu populárně-naučných publikací. Je autorem, spoluautorem a příspěvatelem mnoha rozhlasových a televizních vzdělávacích pořadů a autorem příspěvků v časopisech, novinách či na internetu. Od roku 1966 každý rok sestavuje přehled nejdůležitějších astronomických objevů uplynulého roku pod názvem Žeň objevů, který prezentuje na přednáškách a poté zveřejňuje tiskem.

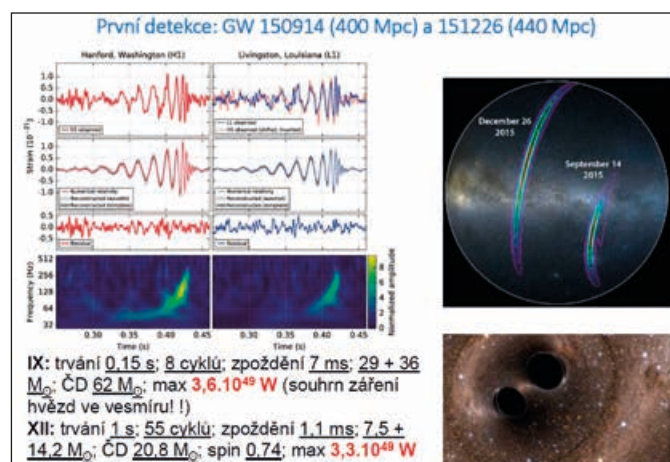

Obr. č. 2

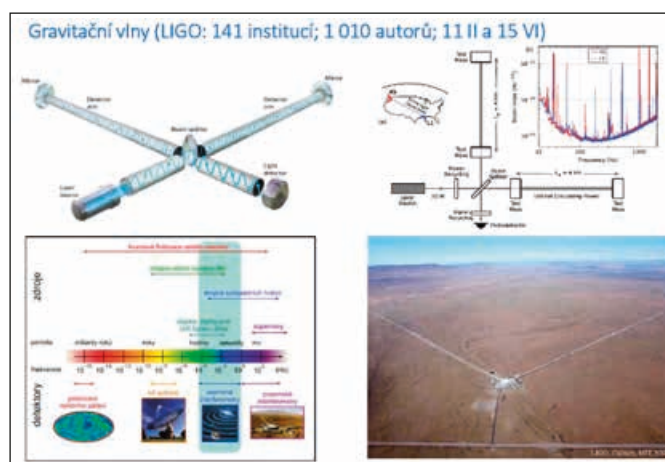

Obr. č. 3

Obr. č. 4

Obr. č. 5

INZERCE

Jak včas připravit vaše dítě na výzvy, které ho v životě čekají?

**Praktická doporučení
pro všestranný rozvoj dítěte
v předškolním věku.**

**Široký přehled úkolů a aktivit,
nápadů a tipů zaměřených
na rozvoj nervových vazeb a cest,
rozvoj myšlenkových procesů,
rozvoj funkčního myšlení.**

Co jsme nového VIDĚLI?

Stanislav Wolf, stanislav.wolf@mensa.cz,
foto: autor

Mensanky a mensané, ať už malí nebo velcí, mají rádi spojení vědy a zábavy – a stále se těší a hlásí na společnou návštěvu do brněnského science centra VIDA. K trvajícímu zájmu nejspíš také přispívá, že se v něm část expozic a programu neustále mění. Anebo možná i to, že naše akce je spojena s obědem, který se koná v nedaleké indické restauraci, je plný nových chuťových zážitků a mensané si při něm povídají a vyměňují si zkušenosti.

Ale zpátky k meritu věci. V centru VIDA je toho k vidění, a hlavně osahání a vyzkoušení opravdu mnoho. Popis všeho se sem však nevejde, a proto jsem pro vás vybral alespoň tři nejzajímavější novinky. První je výstava GeomeTRY (trvá do 3. září 2018), která

návštěvníka vtáhne do světa „matematiky na dotek“ a kde se abstraktní věci najednou stávají hmatatelné. Lze si tu skládat neobvyklé puzzle, vyřešit geometrické hádanky, přemýšlet nad matematickými hlavolamy a objevovat různé nečekané souvislosti. K dispozici je tu celkem asi třicet hravých exponátů zapůjčených z věhlasného muzea Mathematikum, které sídlí v německém Gießenu a je prvním matematickým muzeem na světě.

Druhou novinkou je Bastlírna. Jedná se o prostor pro děti i dospělé, kde lze libovolně tvořit a kutit z nejrůznějšího materiálu. V den naší návštěvy byl k dispozici nejvíce extrudovaný polystyren, špejle a dřívka všeho druhu, což vedlo k tomu, že většina návštěvníků vyráběla lodě a lodičky, které následně proháněla v přistaveném bazénku.

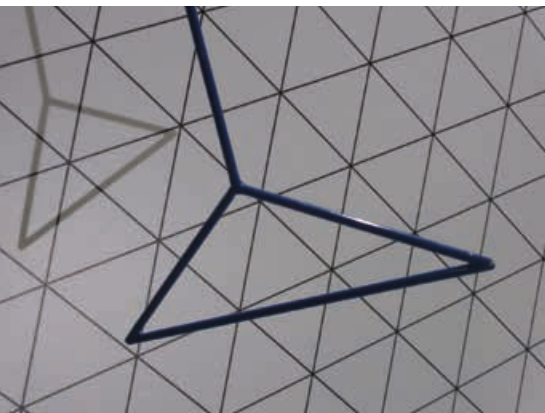
A nakonec třetí a poslední novinkou je to, co u dětí probudilo zájem a zvědavost snad

největší, totiž pitva kravského oka. Když paní pitvající a moderátorka v jednom začala svůj přiměřeně odborný výklad, seděly ještě děti na svých místech v publiku. Avšak ve chvíli, kdy došlo na oddělení jednotlivých částí tohoto smyslového orgánu, některým z nich přestala obří obrazovka umístěná vedle pracovního stolu stačit a šly se spontánně podívat na rozpitvané oko zblízka. Paní ale byla na takovou situaci připravena. Fascinovaným dětem vše detailně ukázala a vysvětlila, jak oko funguje. Celá situace připomínala známý obraz Anatomie doktora Tulpa od Rembrandta. Zkrátka, projevila se zde obrovská přirozená touha člověka po poznání. Jen tu a tam se ze zadních míst od rodičů ozvalo „nechutné“ či „hrůza“. Každý to viděl ze svého úhlu pohledu.

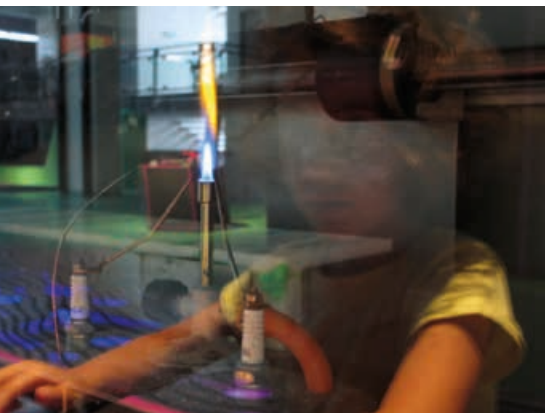
Některé exponáty prověřují nejen znalosti a dovednosti, ale také fyzickou kondici, a jak sami vidíte náš zástupce tu svoji obhájil na výbornou

Mnoho dětí i dospělých fascinovala komentovaná pitva kravského oka, která shodou okolností proběhla těsně před tím, než jsme šli na společný oběd do indické restaurace

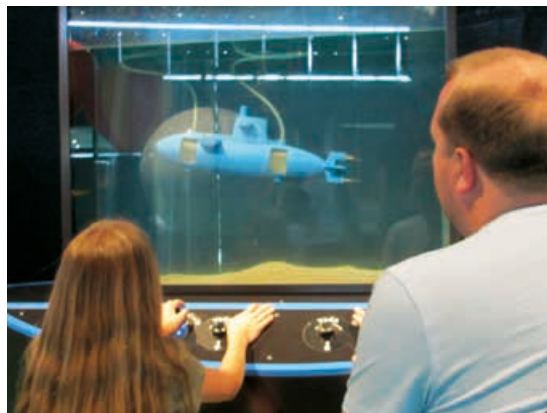
GeomeTRY aneb hravé exponáty zapůjčené z věhlasného muzea Mathematikum, které sídlí v německém Gießenu a je prvním matematickým muzeem na světě

Nitro obřího srdce si děti ozvučily vlastním srdečním tepem, tlukot souběžně doplňuje i měnící se červené zabarvení a animace na obrazovce

Látky obsahují ve své struktuře elektrony, které reagují s teplotou plamene, během reakce se přebytek energie uvolní v podobě světla a podle látky vzniká různé zabarvení plamene

Stálá expozice „ponorka“ je pro svůj jednoduchý princip oblíbená zvláště u menších dětí, tlačítky vhnáný vzduch ponorku nadnáší, zatímco vhnáná voda ji potápí dolů

Setkání MS Plzeň
foto: redakce

Grilování na přehradě
foto: Pavel Terber

Víkend dobrovolníků
foto: Pavel Terber, Zdeněk Falář

Jarní setkání Dětské Mensy
foto: Pavel Valenta

Zahájení grilovací sezóny
foto: redakce

Chci získat kvalitní vzdělání, říká Sebastian Sedlár

Veronika Flídrová, Tomáš Flídr
flidr.veronika@gmail.com
foto: archiv autora

Český stipendista The Mensa Education & Research Foundation studuje ve Skotsku

Holi 2018, Indický festival barev

V.: Získat mensovní stipendium jako jediný Čech je úžasný úspěch. Jak jste se o této možnosti dozvěděl a čím jste zaujal porotu?

O stipendiu jsem se dozvěděl na jedné z mensovních facebookových stránek pár hodin před uzavěrkou. Stipendisté jsou vybíráni čistě na základě vypracované eseje, takže porota zřejmě ocenila můj upřímný způsob, jakým jsem svou esej pojal. V úvodu jsem vysvětlil, proč jsem se na svůj obor přihlásil, co pro mne znamená, a rozepsal jsem se o svých cílech. Většinu eseje pak pokrýval výčet mých mimoškolních aktivit z gymnázia a následně prvního ročníku univerzity, od dobrovolnictví pro charitu přes vědecké soutěže až po reprezentativní studentské pozice. Na závěr jsem zdůraznil, že jako zahraniční student si musím na život také

Deset tisíc uchazečů, 173 stipendií pro Američany a pět pro studenty odjinud – včetně jednoho z České republiky. Taková je letošní bilance neziskové organizace „The Mensa Education & Research Foundation“, jejímž cílem je podpora vzdělání. Dvacetiletý český stipendista Sebastian Sedlár pochází z Ostravy a právě ukončil první ročník studia na univerzitě v Dundee ve Skotsku, obor „BSc (Hons) Forensic Anthropology“. V rozhovoru s Veronikou Flídrovou (V.) odpověděl i na několik otázek jejího sedmnáctiletého syna Tomáše (T.).

vydělávat a se stipendiem bych mohl méně pracovat a více se věnovat svým mimoškolním aktivitám. V kategorii „international“ bylo nakonec oceněno pět studentů, kromě mne také uchazeči z Kanady, Velké Británie, Nového Zélandu a Švédska, přičemž já jsem z nich získal nejvyšší částku.

V.: Zmínil jste své cíle, jaké jsou?

Ve svém životě mám tři cíle: získat kvalitní vzdělání, přispět vědě svým vlastním výzkumem a předat své znalosti další generaci vědců. Plánuji proto získat bakalářský titul ve forenzní antropologii, magisterský titul ve forenzních vědách a zločinu a nakonec bych rád vystudoval buď Ph.D. program a stal se forenzním antropologem, nebo medicínu a stal se forenzním patologem.

V.: Můžete přiblížit, co to znamená?

Je to vědní obor, který aplikací anatomických věd, analýzou kosterních pozůstatků a archeologickými technikami identifikuje oběti trestných činů a/nebo způsob smrti. V minulém roce (prvním ročníku) jsem se převážně věnoval obecné biologii, genetice a laboratorním technikám, v následujících třech letech se pak zaměřím na osteologii, anatomii a provádění pitev.

V.: Proč zrovna tento obor?

Pro mne to byla naprosto jednoznačná volba, která kombinuje můj koníček – biologii – s naplněním smyslu života. Chtěl bych být praktikujícím forenzním antropologem/patologem, což znamená, že se budu nepřímo podílet na řešení kriminálních případů, a tak dostávat vrahy za mříže. Mám za to, že přinášení spravedlnosti obětem vražd je vedle zachraňování lidských životů jedním

z největších posláních.

V.: Ve své esejí jste popisoval i své zájmy a mimoškolní aktivity. Jaké jsou?

Z těch klasických je to biologie, klavír, příležitostně šachy a četba, ale musím se přiznat, že zájmy o běžnou literaturu u mne ochably v mých patnácti letech. Tehdy jsem se dostal k odborným studiím, které mě naplňovaly mnohem více. Je u mne patrný „hlad“ po nových informacích, potřebuji se neustále dočítat o něčem pro mě novém a nejlépe i aktuálním. Na univerzitě pak vedu studentský spolek anatomie a lidské identifikace, ve kterém vytváříme speciální program pro studenty našich oborů. Rád se také účastním debat a veřejných přednášek.

T.: Jak u vás vznikl zájem o odbornou biologii a konkrétně o tento obor?

Těch příčin bude hned několik. Již od útlého věku mne fascinovala fauna. Zvířata jsem vždy miloval, můj zájem se však s věkem prohloubil a spíše přerostl do pole genetiky. Ze začátku jsem si vypisoval různé genetické abnormality jako melanismus, albinismus nebo leucismus; následovala fascinace lidskými nemocemi a syndromy, jako je například Waardenburgův syndrom nebo Fibrodysplasia ossificans progressiva, při které poškozené měkké tkáně postižených osifikují a de facto se mění v kosti. Zájem o tuto nemoc mne přivedl k osteologii a vyvolal ve mně touhu se o lidském těle dozvědět co nejvíce. Dalším důvodem je koncept nesmrtelnosti, se kterým si rád pohrávám. Fascinuje mne představa, že biologický koncept těla je nejenom nahraditelný, ale také vylepšitelný. Těším se na neomezené aplikace biotechnologií, které nám budoucnost přinese.

Mezinárodní stipendia uděluje každý rok Mensa Education & Research Foundation (Mensa Foundation). O stipendium se mohou ucházet všichni mensané, kteří nepocházejí z USA a studují na některé mezinárodní neamerické univerzitě, případně i neameričtí studenti studující na americké univerzitě (Ed Vincent Memorial Scholarship, kdy jeden vybraný student získá stipendium ve výši \$1,000). Vítěz na svá studia získá \$2,000 a další tři pak \$1,000. V roce 2018 se o stipendium prostřednictvím svých soutěžních esejí ucházelo celkem 62 studentů z 25 různých zemí a vítěze vybírala desetičlenná komise složená z mensanů z deseti různých států.

T.: Dalo vám něco i studium na gymnáziu? Které gymnázium to bylo?

Studoval jsem šestiletý program se zaměřením na francouzštinu na Jazykovém gymnáziu Pavla Tigrida v Ostravě-Porubě. Gymnázium mi určitě dalo dobré přátele, schopnost se socializovat a pár výjimečných učitelů, kteří mne nejenom připravili na maturitu a přijímací proces na univerzitu, ale také se stále zajímají o osudy svých bývalých svěřenců a velmi nás v našich snech podporují. O tom svědčí i fakt, že nás vždy na bývalé škole rádi vidí, organizují s námi besedy, nebo se s námi sejdou jen tak na kávu a s nadšením poslouchají naše příběhy z univerzitního života.

V.: Setkal jste se během studia na gymnáziu, popřípadě na ZŠ s nějakou nepříjemnou reakcí, která souvisí s vašim nadáním a zájmy?

Negativní reakce vůči nadaným studentům jsou častým jevem nejen na školách. Já osobně jsem si z těchto reakcí příliš nedělal těžkou hlavu, je však důležité zdůraznit, že mnoho nadaných studentů by možná takový psychický nátlak nezvládlo. Mohu proto jen apelovat na ostatní studenty, aby se za sebe navzájem postavili, a na rodiče, aby se zajímali o přístup ke svým dětem ve škole. Nadání chápu jako způsob myšlení, který odpovídá mnohem starší a vyvinutější osobě, a tudíž dochází, nebál bych se říci, k mentálním generačním rozdílům.

V.: Kdo vás podporoval? Rodina? Škola?

Podpora v mém dětství vycházela jednoznačně z méj rodiny, převážně ze strany matky. To trvalo i během základní školy, která se ke všemu stavěla velmi lhostejně. Pamatuji si, že když jsem se v žákovském věku začal prosazovat v recitačních soutěžích, musela mne doprovázet matka, protože škola mi nepřidělila pedagoga, který by se mnou městská, krajská a celostátní kola objel.

Sebastian s profesorkou Sue Black

V posledních několika letech mě podporovali hlavně učitelé a mně podobní kamarádi, které jsem poznal na mensovních akcích, matematických táborech a samozřejmě na střední škole. Rodina mne už bere jako dospělého a mých aktivit je tolik, že si je nikdo nepamatuje a nedokáže od sebe odlišit. Nakonec nejlépe vám může porozumět člověk s podobnou zkušeností, zaměřením nebo problémem.

V.: Inspiroval vás někdo? Máte nějaké vzory?

Své největší vzory jsem paradoxně potkal na univerzitě. Jsou jimi profesorka Sue Black, která patří k nejvýraznějším forenzním antropologům světa, a Dame Jocelyn Bell Burnell, kanclérka univerzity a objevitelka pulsarů, která jako Ph.D. studentka kontroverzně nedostala Nobelovu cenu – ta byla udělena za její objev jejímu nadřazenému a vedoucímu.

V.: Studujete na univerzitě v Dundee. Proč zrovna ve Skotsku? Jaké podmínky nabízí tato země studentům?

Skotsko mne zlávalo svými výhodami pro studenty z EU a vzděláním vysoké kvality, které je pro anglosaské země charakteristické. Nemusíme platit školné, respektive máme možnost požádat skotskou vládu o zaplacení poplatků za studium.

V.: Co obnášejí přijímací zkoušky – jaké jsou podmínky pro přijetí na univerzitu v Dundee?

To je složitější, v první řadě se musíte přihlásit do systému UCAS, což je společná platforma všech univerzit ve Velké Británii pro hlásící se studenty. Tam si vyplníte svůj profil s osobními údaji, nahrajete motivační dopis, doporučení pedagoga, předpokládané známky a až pět přihlášek. Během několika měsíců se u vašich přihlášek objeví informace, zda jste odmítnuti, přijati nebo přijati podmíněčně, což znamená, že univerzita vyžaduje konkrétní kvalifikace odpovídající oboru (u mne to byla maturita z biologie a chemie s určitým průměrem známek) a pak kvalifikaci pro zvládnutí studia v angličtině (jazyková úroveň B2 nebo C1 pro náročnější obory, jako je ten můj).

V.: Předpokládám, že vaše angličtina je perfektní. Stačilo k tomu studium na gymnáziu?

Moje angličtina ještě perfektní není, ale pořád se zlepšuje. Momentálně jsem na takové úrovni, kdy stále dělám chyby, a rodilý mluvčí pozná, že jsem cizinec. Můj mozek však bere angličtinu na stejné úrovni jako češtinu, přemýšlím v ní a mluvím bez pauz a výplňkových slov. Studium na gymnáziu rozhodně nestačilo, byl jsem totiž ve francouzské jazykové sekci. To zahrnovalo francouzštinu, francouzskou konverzaci a dějepis i zeměpis ve francouzštině, takže jsem se dovzdělával anglickými dokumentárními pořady (BBC a podobné), biologickými studiemi v angličtině a nakonec textováním s bilingvními kamarády.

Studenti z komise spolku pro anatomii a lidskou identifikaci

T.: Jak moc jsou si blízké odborné pojmy v angličtině s termíny používanými v češtině?

Tak zejména v biologii jsou v podstatě stejné, jen s jinou výslovností, například „osmóza – osmosis“, „fylogeneze – phylogenesis“, „fotosyntéza – photosynthesis“, ale záleží na oboru. Zatímco biologie byla překvapivě snadná a nikdy jsem neměl problém porozumět učivu, tak například biochemie a chemie byly téměř nezdolatelou překážkou.

V.: Jak se žije ve Skotsku? Nechybí vám středoevropské klima?

Osobně si nemohu stěžovat, ba naopak se mi tam žije lépe, ale je to subjektivní. Hlavně nemám problémy s alergiemi na pyl, které mi v Česku zničily nejedno léto. Navíc jsem ten typ člověka, který fyzicky nezvládá vysoké teploty, takže skotské léto, kdy teploty jen výjimečně překračují 20 stupňů a opravdová vedra jsou záležitostí spíše dní než týdnů, více než vítám.

V.: Máte možnost nahlédnout do života Skotů? Můžete srovnat život ve Skotsku a v České republice?

Víte, na to se mne ptá dost lidí, ale já nikdy neumím odpovědět. Nejsem tam na dovoleně, takže naprostou většinu svého času trávím v kampusu univerzity, v knihovně nebo u sebe v pokoji. Pořádně jsem se nedostal ani na pláž, a to ji mám 10 minut pěšky. Mohu jen říci, že mi neskonale imponuje mentalita skotských studentů a univerzitního personálu. Líbí se mi, jaká opatření nebo osvětu prosazují. Například se velmi dbá na mentální zdraví či naprosté distancování od obtěžování, šikany, diskriminace a vyhrožování. Univerzita například reagovala na případ, kdy se naše studentka stala obětí obtěžování při její cestě z univerzity a zavedla linku nočních autobusů, které vás dopraví až před dům, pokud žijete mimo kampus.

T.: Ve které zemi vidíte svou budoucnost?

Chtěl bych jednou pracovat pro Velkou Británii či USA. Rád bych své jméno svázal i se světově uznávanou univerzitou nebo institucí. Prozatím je jí Harvard.

Sebastian s kancléřkou univerzity Dame Jocelyn Bell Burnell

V.: Co vám ve Skotsku chybí a co vám naopak schází doma?

Věci, které mi chybí ve Skotsku, bude spousta, od levné veřejné dopravy a dostupného zdravotnictví zdarma až po české potraviny. Britský zdravotnický systém je pomalý a jediná možnost, jak se dostat k lékaři ihned a vyhnout se několikatydenním čekacím dobám, je zavolat si záchranku. To vše je však malá daň za velmi kvalitní vzdělání, kterého se mi dostává a které by mi v České republice rozhodně chybělo.

V.: V současné době se hodně mluví o změnách v našem školství. Co by podle vás měly změnit vysoké školy u nás?

Myslím, že je určitě potřeba více praxe. Pro mne jako pro studenta prvního ročníku byla

několikahodinová praktika tím nejzávažnějším a nejvíce jsem se během nich naučil. Ale jelikož chápu ten neskutečný rozdíl ve financování institucí, tak bych byl hlavně pro propracovanější struktury studentských unií na českých univerzitách, pokud tedy existují. Naše univerzita zaměstnává několik desítek studentů, kteří mají na starost nejrůznější činnosti od propagace až po shromažďování veřejných prostředků. Každá jednotlivá „fakulta“ má navíc studentského prezidenta a viceprezidenta, kteří zajišťují reprezentaci a zpětnou vazbu pro univerzitu. Myslím, že by systém vypadal jinak, kdyby se na studentské životopisy s takovými pozicemi hledělo jako na kvalitnější. Vznikl by tlak na ostatní studenty, aby se ve svém volném čase více

angažovali a přicházeli s novými nápady, jak svou vlastní školu zvelebit.

V.: Na čem by měla zapracovat společnost, náš stát?

Co se státu a společnosti týče, tak se mi velmi zamlouvá myšlenka jednoho z mých českých známých na univerzitě, a to zrušit ministerstvo školství a reorganizovat jej v instituci, jako je například Akademie věd. Tak by odpadl politický vliv, který by ve školství být stejně neměl, a tato nová instituce by si mohla vytvářet dlouhodobější plány a prosazovat sebevědomější reformy školství než ty na jedno volební období.

Děkujeme za rozhovor plný inspirativních myšlenek.

Výhled na město a zátoku z jedné z univerzitních kaváren

Výběr z Mensa World Journal

Střet zájmů

Z článku *Conflicts of interest*, Mensa World Journal 8/2018, str. 2 přeložil a zkrátil Tomáš Kubeš.

V úvodním slově předsedkyně Americké Mensy LaRae Bakerink pojednává o tom, za jakých podmínek může vést členství v orgánech Mensy ke střetu zájmů například s povinnostmi, které má člověk ve svém běžném zaměstnání. Dále uvádí příklad toho, jak takový konflikt může vypadat a navrhuje několik postupů, jak se takové situaci vyhnout nebo snížit její dopad.

Ocenění Nadace Mensy

Z článku *2018 Mensa Foundation Award Winners*, Mensa World Journal 8/2018, str. 2 přeložil a zkrátil Tomáš Kubeš.

Mensa Foundation, neboli Nadace Mensy, udělila ocenění následujícím členům za jejich přínos k rozvoji inteligence a Mensy:

International Lifetime Achievement Award doktorce Brendě Milner za celoživotní přínos k výzkumu inteligence,

Copper Black Award For Creative Achievement panu Jerry Martinovi za kreativní využití sudoku ve výuce,

International Copper Black Award for Creative Achievement paní Anetě Kuczkowské za zpracování encyklopedie logické hry LaserTank,

Intellectual Benefits To Society Award panu Davidu Ilanovi za projekt one person = one dot,

International Intellectual Benefits to Society Award paní Janine Teo za vytvoření aplikace využívající herních prvků a umělé inteligence pro na podporu výuky,

Distinguished Teacher Award panu Karyl Kubricku Hansonovi za celoživotní přínos.

Projekt DHRUV:

Program pro vyhledávání a péči o nadané sociálně slabší indické děti

Kishore Asthana, prezident Mensa India; z článku THE DHRUV PROJECT – Mensa India's Underprivileged Gifted Child Identification & Nurturing Program, Mensa World Journal 7/2018, č. 66, přeložila Adéla Vicherková; redakčně upraveno.

Až pět milionů dětí ze sociálně slabých rodin, které odpovídají mensovní definici „nadaných“, může podle sčítání lidu v roce 2011 žít v indických městech a vesnicích. Génius dřímající v těchto dětech, jež by standardní IQ test absolvovaly s výsledkem nad hranicí 98. percentilu, však většinou zůstane nepoznán a nevyužit. Pokud by byly nalezeny a vychovávány, mohou některé z nich v budoucnu rozšířit řady indických nositelů Nobelovy ceny.

Podle Mensy India je nejlepší cestou k rozvoji národa vyhledávání a podpora co největšího počtu těchto géníů. Právě s touto myšlenkou zahájila svůj projekt DHRUV, jehož cílem je identifikovat nadané děti, umožnit jim plně se věnovat studiu a rozvinout jejich talent.

V první fázi programu vybrali organizátoři projektu 102 sociálně slabších nadaných dětí ve městě Gurgaon poblíž Dillí. V druhé fázi k nim přibýlo dalších padesát dětí z Váránásí. Většina z nich má IQ mezi 130 a 145. Některé jsou dokonce ještě nadanější. Jejich rodiče však pracují v méně uznávaných profesích, jako jsou dělník, pokojská, tahač rikší, tkadlec, řidič, tesař, drobný obchodník či pouliční prodejce. Jsou zde i děti z rodin bez otce, otcové některých dětí jsou alkoholici. Všechny děti poznaly těžkosti života, řada z nich i násilí.

Mnoho jejich příběhů dokáže chytit za srdce. Například jedna žákyně sedmé třídy opustila školu, aby se mohla starat o obživu a stát se chůvou dvou dětí – 24 hodin denně, 7 dní v týdnu. Nemohla už se dál dívat na to, jak její rodiče a sourozenci přežívají jen o suchém chlebu a soli. Její otec je alkoholik a matka dříve pracovala jako stavební dělnice, ale po úrazu, kdy jí na hlavu spadla cihla, už tuto práci vykonávat nemohla. Díky mensovnímu projektu se dívka vrátila do školy a rodina dostávala podporu, dokud si matka (rovněž za pomoci projektu) nenašla práci kuchařky.

O tom, s jakými neuvěřitelnými nesnázemi si děti musí umět poradit, vypráví i mnoho jiných příběhů. Každodenní životy těchto dětí překonávají vše, co si my vůbec dokážeme představit.

Cílem projektu DHRUV je změnit budoucnost jak těchto dětí, tak do jisté míry i Indie samotné. Z dosud nerozpoznaných talentů, žijících na venkově i v sociálně chudších městských čtvrtích, mohou jednou vyrůst akademici, vědci, pracovníci v civilních i armádních službách, výkonní ředitelé společností, učitelé-průkopníci, osvědčení političtí aktivisté, moderní farmáři a úspěšní podnikatelé.

Plán podpory nadaných dětí zahrnuje následující kroky:

- **osobní učitel:** všem nadaným dětem je přiřazen osobní učitel, který vystupuje jako kamarád, filozof a průvodce;
- **měsíční stipendium:** všichni žáci získají měsíční stipendium v rozmezí 100–1000 rupií (36–360 Kč) dle věku;
- **příspěvek na studijní materiály;**
- **doučování:** volné hodiny na on-line Khan Akademii (<https://www.khanacademy.org>) v předmětech, ve kterých jsou slabší;

- **péče:** setkávání s žáky, která napomáhají plnému rozvoji jejich osobnosti a zahrnují i kariérní poradenství;
- **společenská zodpovědnost:** budování smyslu pro společenskou zodpovědnost u všech podpořených dětí;
- **test schopností a osobního profilu:** kompletní testování osobnosti a studijních předpokladů;
- **škola:** protože většina žáků nestuduje na škole, která by jim vyhovovala, podporuje projekt přestupy do jiných škol, kde by se jejich nadání mohlo lépe rozvíjet;
- **další studia:** v případě zájmu žáků o další studium jim projekt pomáhá zajistit bankovní půjčky;
- **zaměstnání:** v rámci spolupráce se zaměstnavateli se nejrychleji rostoucí indická letecká společnost IndiGo zavázala upřednostnit absolventy programu ve svých výběrových řízeních.

O dvou nadaných stipendistech programu DHRUV, pocházejících ze sociálně slabšího prostředí, natočil krátké video s titulem India's Beautiful Minds australský kanál SBS. Můžete jej shlédnout na následujícím odkazu: goo.gl/BRYVsZ.

SPÁT, možná i snít...

Z Mensa Magazine United Kingdom February 2018, To sleep, perchance to dream... str. 8, přeložil Robin Petrásek

Přemýšleli jste někdy o tom, jaké důsledky může mít nedostatek spánku? Řidič nákladního auta, který při mikrospánku způsobí hromadnou dopravní nehodu, je typickým příkladem. Věděli jste ale, že pokud nespíte alespoň 7 hodin denně, zvyšujete tím riziko nejen srdečního infarktu a mozkové mrtvice, ale také cukrovky a demence?

Matthew Walker, profesor neurologie a psychologie na University of Berkeley v Kalifornii, je jedním z těch, kdo studují význam dostatečného množství spánku. Ve své nové knize *Proč spíme* (Why we sleep) shrnuje dvě desetiletí svého výzkumu a výzkumu svých kolegů a vysvětluje důležitost dostatečného množství spánku.

„Před dvaceti lety jsem začal dělat doktorát v Londýně na téma diagnózy odlišných druhů demence – Alzheimerova choroba, vaskulární demence a další,“ vysvětluje Matthew, jak se ke studiu spánku dostal. „Při použití elektroencefalografu u bdělého pacienta jsem se snažil rozlišit jednotlivé mozkové vlny u různých druhů demence, ovšem bez valného úspěchu. Jednoho večera jsem se dočetl ve vědeckém článku, že demence různého původu postihují různé části mozku, například spánkovou oblast. Když jsem sledoval jednotlivé části mozku při spánku, výsledky byly znát téměř okamžitě. Takto jsem se poprvé dostal ke studiu spánku – dalo by se říci, že vlastně omylem.“

Výzkumu spánku se v historii nepříkládala velká pozornost, teprve v roce 1954 vědci poprvé zjistili, že spánek má dvě základní fáze – REM a NREM. NREM fáze se dále dělí na další 4 úrovně podle hloubky spánku, přičemž na 3. a 4. úrovni hovoříme o bezesném spánku. REM fáze naopak způsobuje snění. Při vstupu do NREM fáze se mozek dostává do velmi zvláštní „mantry“, kdy vysílá specifické vlnové pulzy jednou až dvakrát za sekundu. Tento typ

vlnění nikdy neuvidíme, pokud je člověk vzhůru – a to je opravdu úžasné. Vědci také chvíli považovali tyto vlny za podobné těm, které jsou zaznamenávány u pacientů v kómatu, tedy když je mozek nečinný, a přitom opak je pravdou – velké množství informací je v této fázi zpracováváno a přerovnáváno. Naopak REM fáze vykazovala podobnou mozkovou aktivitu, jako když je člověk vzhůru, proto byla mylně nazývána paradoxním spánkem. Pokud prozkoumáme různé části mozku při této fázi, zjistíme, že některé jsou dokonce o 30 % aktivnější.

Tyto dva cykly se střídají každých přibližně 90 minut a jsou nazývány spánkovým cyklem. Spánek začíná první NREM fází, přechází do hluboké NREM fáze, kde po 20–30 minutách pokračuje v lehčí NREM fázi a po 60–70 minutách přechází do REM fáze. Má ale každý člověk stejný spánkový cyklus?

„Všichni zažíváme spánkový cyklus, ale poměr REM a NREM je u každého jedince během noci odlišný. V první polovině noci převažuje NREM spánek, ale v další polovině se poměr obrací, REM fáze dominuje a hlubokého NREM spánku ubývá,“ vysvětluje doktor Walker. „Navíc se ukázalo, že přesto, že REM fáze zabírá „pouze“ přibližně 20 % z celého spánku, je to nejvíce ze světa primátů, kde se průměr pohybuje mezi 8–10 %. Pokud vezmeme celkovou dobu spánku, člověk se nachází zhruba uprostřed. Například netopýři spí okolo 18 hodin denně, žirafy a sloni čtyři až pět hodin.“

Jaká je ale funkce a význam snů? Každý sní, ale ne každý si pamatuje, co se mu zdálo. Avšak pokud se vzbudíte uprostřed REM fáze, sny si dokážete vybavit.

Co určuje, o čem budeme snít, je zatím pořád nejasné. Určitě to ale není tak, že se Vám opětovně přehrává celý den. Pouze asi 2 % denních zážitků se objevují ve snech, mnohem častěji se nám mohou prolínat emocionální obavy z našeho života. Právě ty mohou ovlivnit, o čem se nám zdá, a podněcují tzv. „paměťovou asociaci“ – proces, kdy řešíme oblasti, které nás trápí a mozek se je snaží spojit s celou naší autobiografickou historií. A právě zde se prolínají přítomné a minulé události. Mozek se snaží systematicky zpracovat nové vjemy, emoce a znalosti a přiřadit je k těm, které už jsou v něm uloženy.

Nedostatek spánku a následné zdravotní problémy jsou dalším tématem, kterému bychom se měli věnovat. Jedním z důsledků může být nejen deprese, demence, obezita a cukrovka, ale také infarkt, mrtvice a sebevražda. Matthew Walker také zmiňuje zajímavou studii spjatou s Řeckem, kde 6–7hodinový spánek v noci a odpolední siesta byly zcela běžnou denní rutinou po celá staletí. V 90. letech, kdy Řecko upustilo od své tradiční siesty, skupina vědců z Harvard University zmapovala zdraví 73 000 dospělých Řeků. Zjistili nárůst úmrtnosti zapříčiněnou srdečním infarktem o 37 % během 6 let, u mužů až o 60 %.

Co můžeme udělat proto, abychom zlepšili celkovou kvalitu našeho spánku? Jedním z řešení je poučit pacienty například už v ordinacích svých praktických lékařů. Právě o to se doktor Walker snaží: docílit toho, aby doktoři předepisovali spíše zdravý spánek než hromadu prášků. „V mé knize by měl být dostatek vědeckých důkazů, aby se lidé začali více zajímat o spánek. Spánek je univerzální švýcarský nožik lidského zdraví. Kniha je postavena tak, aby rozproudila konverzaci o zdraví nejen mezi veřejností, ale také na vládní úrovni. Mnoho lidí tvrdí, že méně spánku znamená více produktivity, ale je tomu přesně naopak.“ Byla by však dnešní mládež schopna vzdát se své posedlosti do noci zírat na elektronické obrazovky? Walker doufá, že snad změny nastanou.

„Pokud dáte mladým možnost spát tak, jak jsou biologicky naprogramováni, půjdou sice spát pozdě, ale budou se také později probouzet; to my jim však nedopřejeme. O víkendech jim pak neumožníme dospat spánkový deficit, který mají z průběhu týdne, kdy škola začíná brzy. Je ironické, že rodiče kritizují děti za dlouhý spánek o víkendu, přičemž je to chyba spíše vzdělávacího systému. Ve Spojených státech školy dříve začínaly absurdně brzy – už o půl osmé. Poté, co byl začátek posunut na 9. hodinu, se studijní výsledky rapidně zlepšily. A to nebyl jediný benefit, snížil se také počet dopravních nehod způsobených teenagery. Přitom dopravní nehody jsou hlavním důvodem úmrtí mladých lidí v rozvinutých státech. V neposlední řadě došlo také ke snížení záškoláctví a problémů s chováním. Podobné zlepšení bylo znatelné také v psychice mladých lidí. Adolescence je kritické období pro vývoj mozku, který se vyvíjí až do věku zhruba 25 let – a spánek je kritickou součástí vývoje. Proto je velmi nebezpečné si při tak náročném projektu zahrávat s podmínkami pro výstavbu neurálních spojení,“ zakončuje rozhovor Matthew Walker.

KDYŽ SPÍME, naše paměť myslí na budoucnost

Hana Kotinová,
hana.kotinova@mensa.cz

Od chvíle, kdy jsem objevila akce typu Týden vědy či Veletrh vědy, se snažím nevynechat žádnou z nich. Kromě dávky informací o nejnovějších trendech a inspirativních myšlenek se tu občas dozvím i něco zajímavého o sobě. Například o své paměti.

V jednom ze starších čísel českého vydání časopisu Scientific American, které se mi podařilo získat při návštěvě červnového Veletrhu vědy, jsem se začela do článku s názvem Vyspi se na to! Objevila jsem v něm něco pro mne opravdu zajímavého. To, že během spánku dochází k ukládání informací, je možná již obecně poměrně známá věc. Výzkumy spánku však ukazují na to, že vědomě ukládáme informace, které považujeme důležité nikoli z hlediska minulosti, tedy třeba kvůli krásnému zážitku, ale podle užitečnosti informací pro budoucnost.

„Ale takhle přesně funguju já!“ napadlo mě okamžitě a začala jsem o tom uvažovat. Víím, že mám nadprůměrně dobrou paměť. A hodně toho využívám. Například jízdní řád našeho autobusu znám víceméně nazpaměť ze všech

pěti důležitých zastávek. Proč? Ušetřím si třeba čtvrthodinové čekání v mrazu, když víím, že stačí trošku popoběhnout, aby člověk stihl nejbližší spoj. Nebo naopak nemusím spěchat s těžkým nákupem, když víím, že mohu pár minut ještě posedět v teple supermarketu. O maličko tak třeba snižuji možnost nastydnutí a oddaluji chvíli, kdy se ozvou zničená záda...

Nebo procházím pasovou kontrolou pražského letiště a dívám se na hodinky. Znovu na ně kouknu, když se dostanu ke své odletové bráně. Zjištění, že mi to trvalo 15 minut, se mi hodí třeba při odletu zahraniční návštěvy, která zapomene něco v hotelu. V takové chvíli si prostě spočítám, jestli dokážu být se zapomenutou věcí včas na letišti, neboť od času letu, který znám, je potřeba odečíst minimálně 30 minut (čas, kdy se zavírá brána před odletem), ale taky čas, než stihnete k odletové bráně dojít. Obdobně při přeletu. Pokud má letadlo přistát v 6:30, proč stepovat na letišti už od šesti hodin (co kdyby přistáli dřív), když víím, že to trvá ještě tak půl hodiny, než člověk dostane

bagáž, projde pasovou kontrolou a dlouhými chodbami se dostane k východovým dveřím?

Zkrátka snažím se zapamatovat si spoustu věcí z praktických důvodů, protože víím, že někdy s budoucností se ocitnu na stejném místě v podobné situaci. Nebo mi to možná pomůže rychleji se rozhodnout mezi dvěma podobně vypadajícími možnostmi.

Tuto paměťovou strategii lze dobře pozorovat i u našich oblíbených deskových her. Špičkoví hráči si své partie zapisují a později (nejlépe hned po zápase) se k nim vracejí. Hráči nižší úrovně kolikrát zapisují partie jen proto, že se řeklo, že je to povinné. Nikdy se k partii nevrátí, nikdy nebudou zkoumat, jestli jejich prohra o tři tahy dřív mohla být odvrácena, kdyby hráli nějak jinak. Nevidí, že by jim to mohlo být při další partii prospěšné. A tak si jejich paměť tyto pro budoucnost užitečné informace nejspíš neuloží ani ve spánku.

A jak jste na tom vy? Cítíte se být spíš sběrateli krásných zážitků, nebo je vaše paměť plná praktických informací?

INZERCE

Jak připravit děti na budoucnost?

více o knize najdete na
www.univerzitaprorodice.cz

**Dáváme lásku dětem
z dětských domovů.
Dávejte ji s námi!**

**Dobré vily se individuálně věnují
dětem z dětských domovů.**

- ✱ pomáháme dětem s doučováním a úkoly ✱
- ✱ organizujeme letní tábor ✱
- ✱ pořádáme víkendové akce ✱

Podpoř nás: www.darujme.cz/organizace/483
Nebo se k nám přidej. Poznáš skvělou
partu dobrovolníků a spoustu úžasných dětí.

dobrevily.cz [/dobrevily](https://www.facebook.com/dobrevily)

PhDr. Dagmar Jílková
psycholožka Mensy ČR

Nabízím služby v oblasti
psychologického poradenství pro
jednotlivce i firmy. Bližší informace
najdete na www.psychologieprovas.cz.

Kontakt:

jilkova.dag@seznam.cz,
603 435 310, 603 250 450

Deset let poté

aneb O bezpodmínečné lásce

Tereza Cimburková, trz@centrum.cz,
www.terezacimburkova.cz,
foto: archiv autorky

Jak jsem slíbila, ozývám se. Možná už si nepamatujete. Je to totiž deset let. Tehdy jsem v poslední větě únorového článku časopisu Mensa napsala, že to udělám, pokud nezapomenu (na mateřské) číst, psát a myslet... Ani jedno jsem naštěstí nezapomněla. Dokonce jsem začala číst, psát i myslet ještě víc. A výchovu zkouším už dvojnásobně. Jsem s ní zhruba v polovině, ačkoliv mnohé výzkumy tvrdí, že co neuděláme do pěti let, to už nenapravíme. Ale já to stále nevzdávám. Nakolik bylo, je a ještě bude moje snažení platné, to je otázka. To ukáže teprve čas.

Deset let zní jako dlouhá doba, ale uteče vlastně nečekaně rychle. Co se mezitím událo se synkem, který byl inspirací pro můj první článek, ač jsem ještě netušila, co mě s ním čeká? Hned na začátku mě rychle posunul, když například na mou naivní otázku à la: „Kde je bů?“ odpověděl s prstíkem v knížce, že tam jsou „Dvě bů!“ a já přehodila na normální mluvu. Brzy mě také vycvičil ve značkách aut, ve dvou letech se s ostřížím zrakem podíval na zvláštnostem jako: „Proč má ta Škoda Fabia poklice Audi?“. Trochu mě ušetřil s vyhledáváním informací, když začal ve 3,5 letech číst a spoustu věcí si začal zjišťovat sám. Ve školce pak přidal do repertoáru psací písmo, které odkoukal z nástěnky. První stupeň základy měl individuální plán s výukou několika předmětů ve vyšších ročnících. Nyní jde na druhý stupeň na školu se specializací na robotiku. Zatím jsme měli veliké štěstí na školu a učitele, snad se ho/nás to štěstí bude držet i dál.

Zvláštní (životopisné) znamení nás mohlo trknout už s datem narození (mimořádně dva týdny po termínu, už tehdy zřejmě vzdoroval autoritám). Vydupal si ho na Einsteinovy narozeniny, což nám tehdy přišlo jako dobrý

vtip. Když však k jeho zájmům a znalostem letos ve stejný den zemřel Stephen Hawking, nešlo si nevzpomenout na našeho oblíbeného Cimrmana. Jistě by nás pochovalil. Jeho známý apel na rodiče, u kterých je nebezpečí, že přivedou na svět génia, ke kvalitnímu naplánování data narození, jsme splnili. Uvidíme, kterou cestou se synek do budoucna vydá a bude-li se vhodné datum narození hodit. Když se ho na konci prvního stupně (který dal na jedničky a jednu důtku za nepořádnost) po čtyřech v závěrečné akademii zeptali, čím chce být, odpověděl nejasně, nicméně dost trefně, jak to prostě umí: „Ještě nevím, jestli budu vědec, malíř nebo herec. Možná budu Cimrman.“ Já se nedivila, protože to není žádný šprt s učebnicí, ale mnohostranný vtipálek, který rád (a úspěšně) kreslí a fotí nebo závodí jako dobrovolný hasič.

Já jsem poslední, kdo by ho škatulkoval. Sama jsem se přesunula z jednodruhé sociální pracovnice na volnou nohu s šesti řemesly. I moje mladší dítě váhá, a to aktuálně mezi budoucností veterinářky, gymnastky a kadeřnice. Obecně je naštěstí normální. Sice abnormálně fyzicky šikovná a ve škole mívá nějakou tu činnost navíc, protože má všechno hotové rychle a správně, ale je v mezích běžné chytrosti. Treba číst a psát se naučila „až“ v rámci první třídy.

Tak uvidíme. Za deset let už budu zas o něco moudřejší. Tak když to bude zajímavé, zase se ozvu. Já doufám, že se jich obou bude držet hlavně smysl pro humor a smysl pro poctivost. Nerada bych, aby se z chytrých stali vychytralí v negativním slova smyslu. A jestli vyznívám pyšně, tak jo, jsem na ně na oba

pyšná a myslím, že to by měla být každá máma na každé dítě. A samozřejmě jsem pro tento článek vynesla špatné vlastnosti, kterými byli naši malí milí obdařeni. Protože o tom je rodičovská bezpodmínečná láska.

RUCE

Ilona Blažková

Podej mi ruku
Chci tvoji dlaň
Podej mi srdce
A staň se co staň
Podej mi štěstí
Své přítomnosti
Podej mi rozum
V mé nevědomosti
Podej mi sladkost
Svého bytí
Uhas tu žízeň
V mém žití
Podej mi ruku
A celou dlaň
Podej mi obě
A tím mě chraň

CHLAD

Ilona Blažková

Chci se Tě dotknout
Bojím se
Mohl bys cuknout
Ztrapním se.

Cítím Tvůj žár
Nebudem pár
Můj ledový chlad
Pomůže snad.

Vrátit mě na zem
A nebýt bláznem
Do reality zpět
Otevřít oči
A to hned teď.

Mírek Charvát, m.charvat@mch-design.net, foto: Aude Vanlathem

Při improvizaci je třeba myslet, ale ne vymýšlet, poznamenala trefně koučka a trenérka improvizace Míša Puchalková v rozhovoru z minulého vydání časopisu Mensa. Pojdme se podívat, co to znamená v praxi. Dozvíte se, jak vystavět scénku, na co se při hraní zaměřit, a hlavně proč je divadelní improvizace tak báječná hra, kterou byste rozhodně měli vyzkoušet.

Zápletka jako základ příběhu?

Improvisační hra na jevišti, před publikem, začíná obvykle zadáním tématu, většinou dvouslovného (např. „ztracené klíče“). V případě soutěže týmů se zadává také kategorie hry (např. „à la sci-fi“). U volné improvizace se určuje spíše prostředí (např. „vesmírná stanice“). Ostatní je pak na hráčích. Během asi deseti minut přípravy si navzájem nahazují asociace a pak mají dvě až čtyři minuty na to, aby rozehráli smysluplný příběh, který bude diváky bavit.

Ztracené klíče na vesmírné stanici... Napadla vás hned nějaká zápletka? Pokud ne, vězte, že dobrá polovina hráčů je na tom podobně, třeba proto, že je sci-fi nebaví a kosmonautika nezajímá. Jsou ale i tací, jako třeba já, pro něž je takové zadání tématem snů. Na sci-fi jsem vyrostl, a tak v mžiku VYMYSLÍM (!) příběh od začátku až do konce: Kosmonaut si zabouchne dveře od kosmické lodi a klíče samozřejmě zapomene uvnitř. Hned na to zjistí, že mu dochází kyslík. Po chvíli marných pokusů otevřít dveře ho zachrání posádka kosmické stanice, která náhodou letí kolem a má náhradní klíče. Geniální? Ne tak docela, jak se brzy ukáže.

Není nutné vymýšlet, co budeme hrát

Jsme na jevišti celkem čtyři. Dva spoluhráči vypadají mírně vyděšeně, třetí se nadechuje a chce něco říci. Jak ho znám, bude to pěkná ptákovina. Musím spěchat, než se naše představení místo promyšleného příběhu začne sunout do pekel... Následuje několik minut plných utrpení a pocitů zmaru jak u diváků, tak u improvizátorů. Na jevišti se totiž místo čtyř improvizátorů střetnou dva „režiséři“ a křoví jim k tomu budou dělat dva zmatení kamarádi, kteří se nejspíš až v šatně dozvědí, co že to vlastně hráli.

Zní to nelogicky, ale ani jeden z aktérů nenese odpovědnost za příběh, který budou společně hrát. Příběh totiž už na jevišti je. Úkolem improvizátorů je tento příběh objevit, nikoliv vymyslet. Jak je to možné?

Aktéři zkrátka reagují jeden na druhého; stačí tedy, když jsou na jevišti alespoň dva. Sledují navzájem svá gesta, mimiku, tón hlasu, slovo, postoj – a na tomto základě rozvíjejí příběh. Není potřeba psát scénář, vymýšlet zápletku. Stačí jednoduše „být“ a reagovat na druhé. Vše ostatní vzniká přímo na místě samo od sebe. Dobří improvizátoři to vědí a umí toho využít.

Vodítkem je vzájemný kontakt

Není nutné koukat se spoluhráči neustále do očí, ale musíme je nepetržitě sledovat. Potřebujeme si všimát signálů, které k nám vysílá, a včas na ně reagovat. Musíme sledovat řeč těla. Pomůže nám také hlas a dotek, zejména ve chvíli, kdy se potřebujeme od spoluhráče otočit. Jakmile totiž kontakt se spoluhráčem ztratíme, jsme odkázáni jen sami na sebe.

Stojíte-li na scéně čtyři, máte každý své představy o tom, co se může udát na vesmírné stanici. Všichni víte, že se během scénky musí ztratit klíče. Případně se mohou ztracené klíče objevit, nebo jen (někomu) chybí. A jsou to vlastně klíče od dveří? Nejsou to třeba šifrovací klíče, nebo nářadí? Možností je mnoho. Jak zařadit, aby improvizované divadlo přesto dávalo smysl?

Musíte spolu začít komunikovat. Nejprve se zaměřte na to, kým, případně čím na jevišti jste. Nic víc řešit nemusíte, i tak budete mít dost práce. Musíte totiž nejen vplout do své role, ale také dát ostatním na vědomí její rámec, vlastnosti, a to

vše do takové míry, aby spoluhráči věděli, jaký způsob interakce dává smysl, a jaký ne. A jsou to právě oni, kteří vám pomohou, když vám bude zrovna scházet inspirace. Což platí samozřejmě i naopak.

Vnímejte kontext, rozvíjejte nápady

Spoluhráč může například začít tím, že se na vás obrátí a řekne velitelským hlasem: „Ihned vyrazte do zadní sekce a zastavte vadný reaktor!“ A vy hned víte, že on je nejspíš velitel a vy nějaký palubní inženýr nebo mechanik. Dozvěděli jste se také, že stanice má více sekcí a že má porouchaný reaktor a že asi hrozí bezprostřední nebezpečí – možná výbuchu, ozáření a kdo ví čeho ještě. To se později vyjasní.

V tuto chvíli musíte zapomenout na svůj vlastní nápad, že jste chtěli být roztržitým kosmonautem, který si zabouchne dveře, a nikoliv palubním inženýrem – zachránce stanice. Pokud byste se v tuto chvíli snažili dostat své představy do hry, budete děj blokovat. A tím byste hned na začátku nejspíš vše pokazili – nebo alespoň zbytečně zdrželi. I kdybyste v danou chvíli měli lepší nápad, rukavice už byla hozena. A základní pravidlo improvizace je spolupráce. Berete tedy do hry to, s čím přichází váš spoluhráč, a jeho nápad dále rozvíjíte. Uplatní se tak minimálně dva improvizací principy najednou: „Ano a...“ (místo zažitého „Ano, ale...“) a „Nech partnera zazářit“.

V ideálním případě byste neměli moc přemýšlet nad tím, JAK budete reagovat. Aniž si to v této chvíli uvědomujete, dostali jste spoustu signálů, které ve vás „něco“ vyvolaly. Stačí tomu jen dát průchod. Kdyby to bylo například na mně, zkušenost z vojny by mi asi vložila do úst slova: „Rozkaz, poručíku!“ Spoluhráč by se tím dozvěděl, že asi nemá na stanici tu nejvyšší hodnost. Možná, že chtěl být kapitánem. I on však musí svou původní představu zahodit. A pozor, dalším dvěma hráčům se tím naskytla možnost si kapitána zahrát – tedy pokud se mezitím situace nestočí úplně jinak.

A co dál?

Scénka však teprve začíná. Na stanici jsou ještě dva další hráči, kteří zatím do hry nevstoupili. A někde jsou, nebo možná budou, ztracené klíče. Zajímá vás, jak lze scénku dále rozvíjet? Celý článek najdete na casopis.mensa.cz

A rádi vás uvidíme i na tréninku SIGu improvizace – přijďte si vše vyzkoušet na vlastní kůži.

Více na casopis.mensa.cz

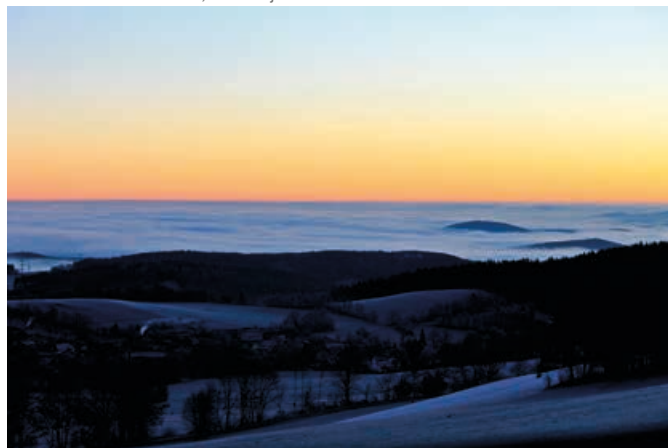
autor: Tereza Turnová, terka.turnova@seznam.cz

autor: Lucie Jiroušková, lucinkajirouskova@seznam.cz

autor: Lucie Jiroušková, lucinkajirouskova@seznam.cz

Fotíte? Píšete? Tvoříte?

Chcete svou práci
prostřednictvím časopisu sdílet s ostatními?

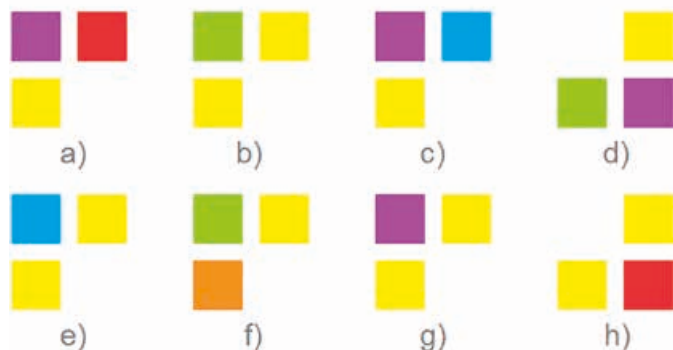
Pošlete nám ji na adresu redakce@mensa.cz

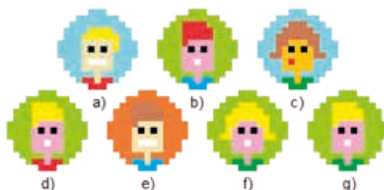
Úlohy pro děti

Stanislav Wolf, stanislav.wolf@mensa.cz

Barvy

Pixely

Lyngk

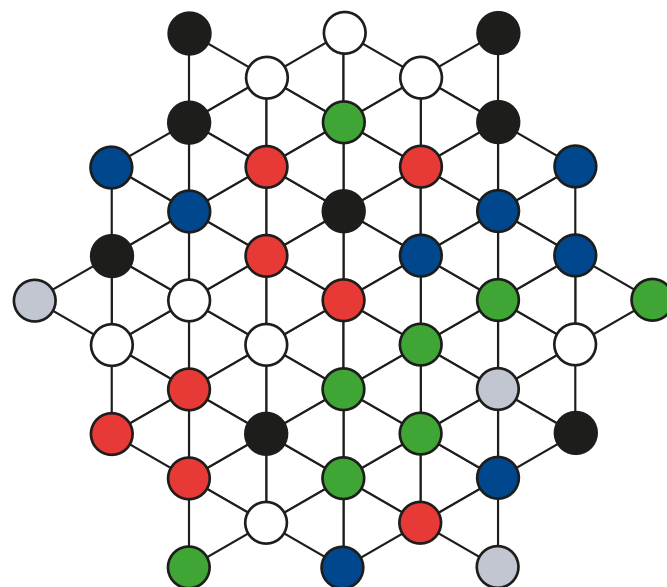
Hana Kotinová, hana.kotinova@mensa.cz

Vyřešte:

Kolik pětibarevných sloupců dokážete vytvořit za následujících podmínek?

1. Je možno skočit libovolným kamenem na sousední kámen nebo na kámen, který je na stejné čáře, pokud je mezi kameny řada volných polí (libovolně dlouhá).
2. Sloupce je nutno dělat najednou, tedy skočím na jiný kámen, s vytvořeným sloupcem skočím na další, dokud nevytvořím pětibarevný sloupec.
3. Sloupec zůstane stát na místě posledního kamene a tvoří tak překážku.
4. Ve sloupci může být maximálně pět kamenů, žádná barva se nesmí opakovat.

Výchozí rozestavení:

Máte příspěvek do Bystřilny?

Pošlete nám jej na adresu redakce@mensa.cz

Slova (odhalte zvířátka)

SUDOKU
PRO POKROČILÉ

			- nápovědy
			- PŘEDPLATNÉ
			- soutěž
			- SUDOKOVÁ ŠKOLA

www.sudoku-k.eu

Řádková inzerce

Nabízím **korektury a redigování textů** v češtině – seminární a diplomové práce, články, e-booky, prezentace, weby. Pro členy Mensy sleva, ceny dohodou podle rozsahu úprav a množství. Mgr. Lucie Peláková, lucie.pelakova@mensa.cz, www.pelakova.cz.

Poskytuji **služby v oblasti návrhu a vývoje webových aplikací**: Technický dozor a podpora vývoje, revize webu, performance testování, analýza a návrh řešení webu, výběr dodavatele, konzultace a odborná školení. Josef Kunhart, konzultant a analytik webových aplikací, 728 151 763, www.kunhart.eu

Najde se **spolumensan/spolumensanka na procházky a turistiku** přírodními lokalitami kolem Prahy a dál? Protáhnout si tělo od počítače, trochu popovídat a něco pěkného vidět... Jsem žena, 54, z Prahy, nepříliš sportovní či společenský typ. Kontakt: epreklady@seznam.cz

Do zavedené zubní ambulance přijmeme na částečný či plný úvazek **ZUBNÍHO LÉKAŘE/LÉKAŘKU**. Práce v lázeňském městě Trenčianské Teplice (Slovensko) – blízko hranic s ČR, v moderní soukromé ambulanci zajišťující komplexní stomatologickou péči. Výhodné platové ohodnocení, příspěvek na bydlení a dopravu, nástup možný ihned. tel.: +421 915 775 447 Kontakt: pavel.polakovic@mensa.cz

Logická hra hledání min Minesweeper Dreams pro Android. Kromě klasických čtvercových si zahrávejte šestiúhelníkovou anebo náročnější trojúhelníkovou pole. Hra nabízí mnoho předvoleb i speciální herní módy, například hru bez vlajek nebo nesmrtelný režim. Má také globální žebříčky nejlepších časů. Vyzkoušejte na Google Play, zadejte Minesweeper Dreams. Užijte si hru. Radomír Odstřil

Aktivní Mensa kovbojka, štíhlá, veselá 54letá holka, hledá fajn kluka, šikulkou do nepohody, 47–55 let, s hezkým vztahem ke koním, psům, kočkám a přírodě... Bez toho všeho nedokážu žít, a i když je Mensa jedna velká matematika, snad se tu nějaký ten přírodní diamant najde... :-) kontakt - darlingjj@email.cz

Věděli jste, že **řádková inzerce** pro členy Mensy ČR je zdarma, a výhodný reklamní čtvereček jen za 300 Kč?

Informace o dalších možnostech inzerce a kompletní ceník najdete na webu **casopis.mensa.cz**

Historické okénko

Jiřina Vlková, jirina.vlkova@mensa.cz

Hudební večery bývaly běžnou součástí mensovních setkání. Snímek Pavla Terbera byl pořízen v květnu 2007 v Bílém Potoce, odkud si můžete prohlédnout další fotografie na intranet.mensa.cz/index.php?men=men23.4.0.0&album_id=59.

Úlohy pro děti

BARVY:

princip: modrá vlevo nahoře zůstává, ostatní barvy se posunují po směru hodinových ručiček, překrývající se barvy se smíchají následně:

červená + modrá = fialová

červená + žlutá = oranžová

žlutá + modrá = zelená

řešení: g)

PIXELY:

řešení: g)

SLOVA:

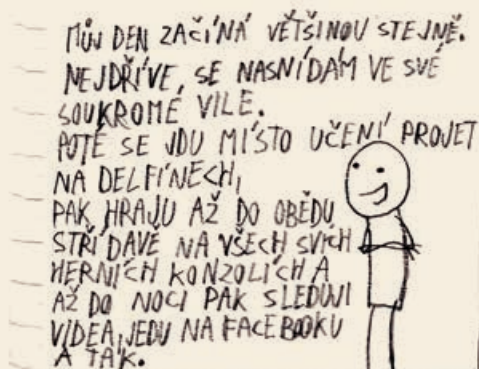
řešení: PES | KOZA

Lyngk

řešení:

řešení
BYSTRILNA

...A PAK SE
PROBUDÍM...

POČKEJ PROSÍM
CHVÍLKU, MYSLI'M,
ŽE MÁM VODU V UCHU.

Adresář

MÍSTNÍ SKUPINY

MS Brno: brno@mensa.cz, brno.mensa.cz
MS České Budějovice: budejovice@mensa.cz, budejovice.mensa.cz
MS Hradec Králové: hradec@mensa.cz, hradec.mensa.cz
MS Karlovy Vary: vary@mensa.cz, vary.mensa.cz
MS Liberec (v přípravě): hana.kotinova@mensa.cz
MS Olomouc: olomouc@mensa.cz, olomouc.mensa.cz
MS Ostrava: ostrava@mensa.cz, ostrava.mensa.cz
MS Pardubice: pardubice@mensa.cz, pardubice.mensa.cz
MS Plzeň: plzen@mensa.cz, plzen.mensa.cz
MS Praha: praha@mensa.cz, praha.mensa.cz
MS Prostějov: prostejov@mensa.cz, prostejov.mensa.cz
MS Ústí nad Labem: usti@mensa.cz, usti.mensa.cz
MS Zlín: zlin@mensa.cz, zlin.mensa.cz

ZÁJMOMÉ SKUPINY – SIGY

Blíže informace o jednotlivých zájmových skupinách najdete v adresáři na:
www.mensa.cz/volny-cas/zajmove-skupiny

SIG 111: Michaela Jánošková, michaela.janoskova@mensa.cz, sig-111@mensa.cz

SIG Aktivní děti: Milada Pytelová, 602 171 498, milada.pytelova@mensa.cz

SIG Business Club: Petr Štěpán, 724 744 775, petr.stepan@mensa.cz

SIG Cyklistika: Zdenka Pániková, 737 154 078, zdenka@mensa.cz, sig-cyklistika@mensa.cz

SIG Dračí doupě: Martin Hladík, martin.hladik@mensa.cz, sig-doupe@mensa.cz

SIG Ekologie: Vladimír Kutálek, 777 993 490, vlk@mensa.cz, sig-ekologie@mensa.cz

SIG Filmový klub: Petr Zach, sig-filmovy-klub@mensa.cz

SIG Fotografování: Martin Dvořák, martin.dvorak@jivova.com

SIG Geocaching: Pavel Terber, 604 750 324, pavel.terber@mensa.cz

SIG Chci pomoci Mense: Petr Mazal, 737 329 360, petr.mazal@mensa.cz

SIG Improvizace: Miroslav Charvát, 606 427 893, sig-improvizace@mensa.cz

SIG Jazyky: Vítek Švachouček, 724 8GULF1, svachov@seznam.cz

SIG Junior: Vladan Havel, vladan.havel@email.cz

SIG Kluby nadaných dětí jižní Morava: Dana Havlová, 607 886 874, dana.havlova@mensa.cz

SIG Kluby nadaných dětí severní Morava: Tomáš Blumenstein, 603 726 030, tblumen@mensa.cz

SIG Lego: Hana Kotinová, 732 142 964, hana.kotinova@mensa.cz

SIG Literární tvorba: Eliška A. Kubičková, 604 329 451, elize@volny.cz, sig-literarni-tvorba@mensa.cz

SIG Logické hry: Hana Kotinová, hana.kotinova@mensa.cz

SIG Logická olympiáda: Zuzana Poláková, 721 216 108, zuzana.polakova@mensa.cz

SIG Lyžování: Aleš Vencko, lyze@mensa.cz, sig-lyzovani@mensa.cz

SIG Manager: Stanislav Wolf, 604 623 092, Ing. wolf@seznam.cz

SIG MEG – Mensa English Group: Jitka Nováková, 774 349 731, jitka.novakova@mensa.cz

SIG Natura: Pavel Terber, 604 750 324, pavel.terber@mensa.cz

SIG Nihongo: Václav Brázda, vaclav.brazda@mensa.cz

SIG Outdoors: Zdenka Pániková, 737 154 078, zdenka@mensa.cz, sig-outdoors@mensa.cz

SIG Peníze: Vladimír Kutálek, 777 993 490, vlk@mensa.cz, sig-penize@mensa.cz

SIG Psychologie a komunikace: Karel Kostka, 603 259 095, cubeca@seznam.cz

SIG Queer: Hana Druckmüllerová, hana.druckmullerova@mensa.cz

SIG Reality Praha: Tomáš Kubeš, 608 299 286, tomas.kubes@mensa.cz

SIG Rozvoj: Tomáš Blumenstein, 603 726 030, tblumen@mensa.cz

SIG Seberozvíjení: Vladimír Kutálek, 777 993 490, vlk@mensa.cz, sig-seberozvijeni@mensa.cz

SIG Seznamka: Alena Kořínková, 774 690 443, alena.korinkova@mensa.cz

SIG Spolujízda: Zdeněk Falář, zdenek@falar.cz, sig-spolujizda@mensa.cz

SIG Technologie, programování a matematika: Lukáš Čihák, sig-tech@mensa.cz

SIG Vinum: Lubomír Jan Muzikář, lubomir.jan.muzikar@mensa.cz

SIG Zahraničí: Tomáš Blumenstein, 603 726 030, tblumen@mensa.cz

SIG Zpěv: Jiří Keller, jiri.keller@mensa.cz, sig-zpev@mensa.cz

SIG Gurmán: Tomáš Kubeš, 608 299 286, tomas.kubes@mensa.cz

Výtvarný SIG: Eva Erbošová, eva.erbosova@mensa.cz

ČLENOVÉ MENSY ČR

Kontakty na členy Mensy ČR, kteří dali svolení ke zveřejnění údajů, najdete na webu intranet.mensa.cz v části Členové.

ADMINISTRATIVA

E-mail: kancelar@mensa.cz

Korespondenční adresa: Španielova 1111, 163 00 Praha 6

Administrace členské základny:

Zuzana Poláková, 721 216 108, sekretarka@mensa.cz

Administrativa testování:

Dana Havlová, 607 886 874, dana.havlova@mensa.cz

Bankovní spojení: č. ú. 5500450000/4000 (Expobank CZ)

Účetní: ucetni@mensa.cz

Webmaster: Čestmír Kalus webmaster@mensa.cz

Kancelář Frýdek-Místek:

Na Poříčí 595, budova B, 738 01 Frýdek-Místek, 595 171 519, Jarmila Rožnovská, Alan Schubert

Kancelář Praha:

ČVUT – CIIRC, Jugoslávských partyzánů 1580/3, 160 00 Praha 6, Zuzana Poláková, Petr Štěpán

RADA MENSY ČR

E-mail: rada@mensa.cz

předseda:

Martin Sedláček, martin.sedlacek@mensa.cz, 602 392 662

1. místopředseda, členská základna:

Petr Mazal, petr.mazal@mensa.cz, 737 329 360

místopředseda, aktivity, zahraničí:

Tomáš Blumenstein, tblumen@mensa.cz, 603 726 030

místopředseda, Mensa gymnázium:

Petr Čavojský, petr.cavojsky@mensa.cz, 724 046 888

místopředsedkyně, testování, nadané děti, administrativa testování:

Dana Havlová, dana.havlova@mensa.cz, 607 886 874

místopředsedkyně, PR a grafika:

Hana Kalusová, hana.kalusova@mensa.cz, 777 004 678

místopředseda, internet:

Tomáš Kubeš, tomas.kubes@mensa.cz, 608 299 286

časopis:

Zuzana Kořínková, zuzana.korinkova@mensa.cz, 776 288 979

místní skupiny, SIGy - zájmové skupiny:

Pavel Terber, pavel.terber@mensa.cz, 604 750 324

tajemník pro ekonomiku:

Jiří Rak, jiri.rak@mensa.cz

tajemník pro sociální síť:

Michal Blümel, michal.blumel@mensa.cz

tajemník aktivit pro mladé:

Vladan Havel, vladan.havel@email.cz

DALŠÍ AKTIVNÍ ČLENOVÉ

Psycholog: PhDr. Dagmar Jílková, Praha, psycholog@mensa.cz

Internetová rada: Tomáš Kubeš (předseda), Martin Sedláček, Petr Mazal, irada@mensa.cz

SIGHT koordinátor: Zuzana Poláková, sight@mensa.cz

Testující IQ: testovani.mensa.cz (kompletní seznam testujících najdete na www.mensa.cz/testovani-iq/seznam-testujicich)

REDAKCE ČASOPISU

E-mail: redakce@mensa.cz

MENSA GYMNAZIUM, O.P. S.

Korespondenční adresa:

Španielova 1111, 163 00 Praha 6 – Řepy, 257 328 786

www.mensagymnazium.cz, info@mensagymnazium.cz

Ředitelka: Mgr. Magda Kindlová, reditel@mensagymnazium.cz

KONTROLNÍ KOMISE

E-mail: kk@mensa.cz

Hana Vantuchová (předsedkyně), Naděžda Burešová, Jiří Šmach

MENSA®